Milliyet
ÇOCUK
28 Ocak 1980 • Sayı: 4 • 15 Lira

Her hafta
Milliyet
ÇIZGİ-ROMAN
dergisi
armağan ediyoruz

TEMEL REİS

HİPOPOTAM

BÜCÜÜR!
ÇABUK FIRLA YATAKTAN, OKULA GEÇ KALACAKSIN!
BÜCÜR YOK BURADA.. DÜN AKŞAM AY'A GİTTİ!

OKULDA BİR SORUNUM OLDU.. ONUN İÇİN HİÇ GİTMEK İSTEMİYORUM ORAYA...
BÜCÜR!

BENİM BİR SORUNUM OLUNCA HEP ISPANAK YERİM... SEN DE ÖYLE YAP!
!
?

HAH! KÜÇÜK ŞEYTAN. BAHSE GİRERİM Kİ ONU, BİRİ DÖVMEK İSTEDİ... NEYSE! ISPANAĞINI BİTİRİNCE HER ŞEYİ ÇÖZÜMLER.

HAH! İŞTE BÜCÜR OKULDAN GELDİ!
BAKALIM NE YAPTI?
ÇAAT!

ISPANAK İŞİNE YARADI MI BARİ?

BÜTÜN ISPANAKLAR YERİN DİBİNE BATSIN!

?
?
?
?
EN KÜÇÜK BİR YARARI BİLE OLMADI. HİPOPOTAM KELİMESİNİ HÂLÂ SÖYLEYEMİYORUM. HIH! DİLİM DÖNMÜYOR İŞTE!
10-8
BUD SAGENDORF

OKURUN SESİ

● Dergimizi her hafta okuyor ve çok beğeniyorum. Yarışmalar hazırlarsanız sevinirim.
NEŞE BAŞER
(Bodrum)

● Dergimizde en çok "Pembe Panter"i ve "Bilmece Bulmaca" sayfasını beğeniyorum.
ALPAY YÜCEL
(İstanbul)

● Dergimizde daha önce yayımladığınız "Larry Yuma"yı hepimiz severek okuyorduk. Yeni serüvenlerini yayımlarsanız seviniriz.
KAZIM KARATEPE
(İstanbul)

● Dergimizin 1. Sayısında bazı çizgi–romanları göremedim. Yeni çizgi–romanlar yayımlar mısınız?
ONUR ARIKAN
(Ankara)

● Dergimizi çok beğeniyorum. "Nasıl Ders Çalışalım?" konusunu yeniden yayımlar mısınız?
BİLLUR OLCAY
(Adapazarı)

● Dergimizi ilgiyle izliyorum. Yarışmalar hazırlarsanız sevinirim.
SEVAL SELENGİN
(Kıbrıs)

● Dergimizde dünya ve geleceği ile ilgili konulara yer verirseniz sevinirim.
ALİ YAZICI
(Erzurum)

● Dergimizde "Larry Yuma" ve "Totoş'un Serüvenleri"ni yeniden görebilirsem, sevinirim.
ZEYNEP AZADE AKKUŞ

Bu sayımızdan başlayarak sizlere bir de çizgi–roman eki armağan edeceğiz sevgili okurlar.

● Dergimizi her hafta okuyorum. "Larry Yuma"nın yeni serüvenlerini yayımlar mısınız?
A. DURMUŞOĞLU
C.R. BAHADIR
(Antakya)

● Dergimizin ortasında yayımladığınız klasikler için teşekkür ederim.
KEREM ALP

● Derginizi ilk sayısından beri alıyorum ve severek okuyorum. "Pembe Panter"i yeniden yayınlamanızı istiyorum.
HAKAN MİMAROĞLU
(İstanbul)

bizden size

SEVGİLİ çocuklar, derginizin yeni düzenini beğeneceğiniz umudundayız. Geçen sayımızda da değindiğimiz gibi, belli bir süre Ansiklopedi ekimize ara vermek zorunda kaldık. Onun yerine her hafta 16 sayfalık bu yeni Çizgi–Roman Derginizi bulacaksınız. Bulmaca–Bilmece sayfanız da artık bu yeni derginiz içinde yer alacak.

Rahan

BU haftadan başlayarak yeni bir dizi oluşturacağız. Bir tür Rötaj — Söyleşi olan bu dizinin amacı şu: Bildiğiniz gibi geçen yıl "Uluslararası Çocuk Yılı" idi. Biz "çocuk" kadar değerli bir varlığın bir yıllık anmayla geçiştirilemeyeceği kanısındayız. Yalnız o bir yıl içinde değil şimdiye dek çocuklarımız için neler yapıldığını, neler söylendiğini, çizildiğini, bestelendiğini vb. bir toparlamak istedik. Onun için de "çocuk dostlarını" öykücüleriyle, çizerleriyle, ozanlarıyla, çekerleriyle size tanıtmayı amaçladık. İlk olarak ünlü fotoğraf sanatçısı Ara Güler'le tanışacaksınız bu sayınızda. Binlerce fotoğraf çektikten sonra geriye bir baktığında konularının yüzde doksanının çocuktan oluştuğunu gören Ara Güler'i ve onun güzel fotoğraflarını çok seveceksiniz. Bundan böyle de her hafta size yeni bir çocuk dostu tanıtacağız.

OLİMPİYAT Oyunları"nı size Halit Kıvanç anlatacak. Ayrıca ünlü kadın öykücümüz Tomris Uyar sizlere "GÜNAYDIN" diyecek! Bu sayımızda yepyeni bir isim daha var: Ünlü yazar Yusuf Atılgan. Yoğun işleri nedeniyle her hafta size seslenemeyecek. Ama arada bir minik öykülerini severek okuyacaksınız.

İLK duyurusunu bir kaç sayı önce yaptığımız, "Büyük Yarışmamız"a gösterdiğiniz ilgiden dolayı teşekkür ederiz. Bu arada çalışmalarını daha bize göndermeyen kardeşlerimize de acele etmelerini anımsatırız.

Gelecek pazartesi günü yeni bir sayıda buluşmak üzere...

Milliyet ÇOCUK DERGİSİ

Sahibi: Milliyet Yayınları A.Ş. adına
ERCÜMENT KARACAN
Genel Yayın Müdürü: ÜLKÜ TAMER
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: GÜL ÖNET
Teknik Yönetmen: MEHMET İLKORUR

Pazartesi günleri yayımlanır ● 28 Ocak 1980 ● 1980 / Sayı 4 Sıra No: 348 Milliyet Yayın A.Ş. tarafından hazırlanmış, Milliyet Ofset Tesisleri'nde basılmıştır ● *Adres*, Milliyet Çocuk Dergisi, Milliyet Yayınları, Basın Sarayı, Cağaloğlu İstanbul ● *Abone koşulları:* 1 yıl, 680 TL / 6 ay: 340 TL. ● Uçakla: 1 yıl: 745 TL / 6 ay: 372. 50 TL ● Yabancı ülkeler için ayrıca posta ücreti eklenir ● Türkiye'de satış fiyatı: 15 TL ● Kıbrıs için satış fiyatı: 20 TL

ATEŞ BÖCEKLERİ! HEPİNİZ BURADA TOPLANIN VE IŞIKLARINIZI SÖNDÜRÜN...

HAYDİ ÇOCUKLAR. IŞIKLARIMIZI SÖNDÜRELİM DE SAKLAMBAÇ OYUNU DAHA TATLI OLSUN...

YAŞADIK, BÖCEKLER BİR ARAYA TOPLANIYOR. BÜYÜK BİR KAP BULMALIYIZ...

BAK! ORADA KOCAMAN BİR YEMEK KAZANI VAR. İŞİMİZİ GÖRÜR!

SAYMAYA BAŞLIYORUM.. HERKES İYİCE SAKLANSIN... BİR... İKİ... ÜÇ... DÖRT... BEŞ... ALTI...

ORTALIKTA KİMSE KALMADI... HAYDİ İŞ BAŞINA...

OTUZ BEŞ... OTUZ ALTI...

TAMAM ŞİMDİ KAPAĞI KAPATALIM!

OTUZ YEDİ... OTUZ SEKİZ.. OTUZ DOKUZ..

HEY! ORADAKİLER! SİZİ DUYUYORUM. SAKLANMAZSANIZ EBE OLURSUNUZ..

BİZİ DUYUYOR. YABANCI OLDUĞUMUZU ANLARSA YANDIK.

KAPAT AĞZINI, ONU DA ALIP GÖTÜRELİM...

KIRK DOKUZ... ELLİ...

IMGH!

İŞ TAMAM ŞEF!

SESSİZ VE ÇABUK KAÇALIM BURADAN...

İYİCE SAKLAN UYGAR. EBE BİZİ GÖRMESİN!

BAK ŞU İKİ ADAM SAKLANMAK İÇİN UZAKLAŞIYORLAR...

İYİ BİR YERLERE SAKLANIYORLAR SANIYORUM... HAYDİ BİZ DE ONLARLA GİDELİM...

KAYBOLDULAR, NEREYE SAKLANDILAR ACABA?

ŞURADA BİR MAĞARA VAR.. ORAYA SAKLANMIŞ OLACAKLAR...

İŞTE, UZAY ARACIMIZA GELDİK..

SSŞT! ARDIMIZDA BİRİLERİ VAR...

UYGAR, BURASI ÇOK KARANLIK.. HİÇ BİR ŞEY GÖREMİYORUM...

İKİ ARKADAŞA SESLENELİM.. HEEY! ÇOCUKLAR NEREYE SAKLANDINIZ? BİZ DE YANINIZA GELELİM...

HİHİ! KENDİ AYAKLARIYLA GELDİLER.. BURADAYIZ. GELİN YANIMIZA...

ORADALAR YÜRÜ GİDELİM..

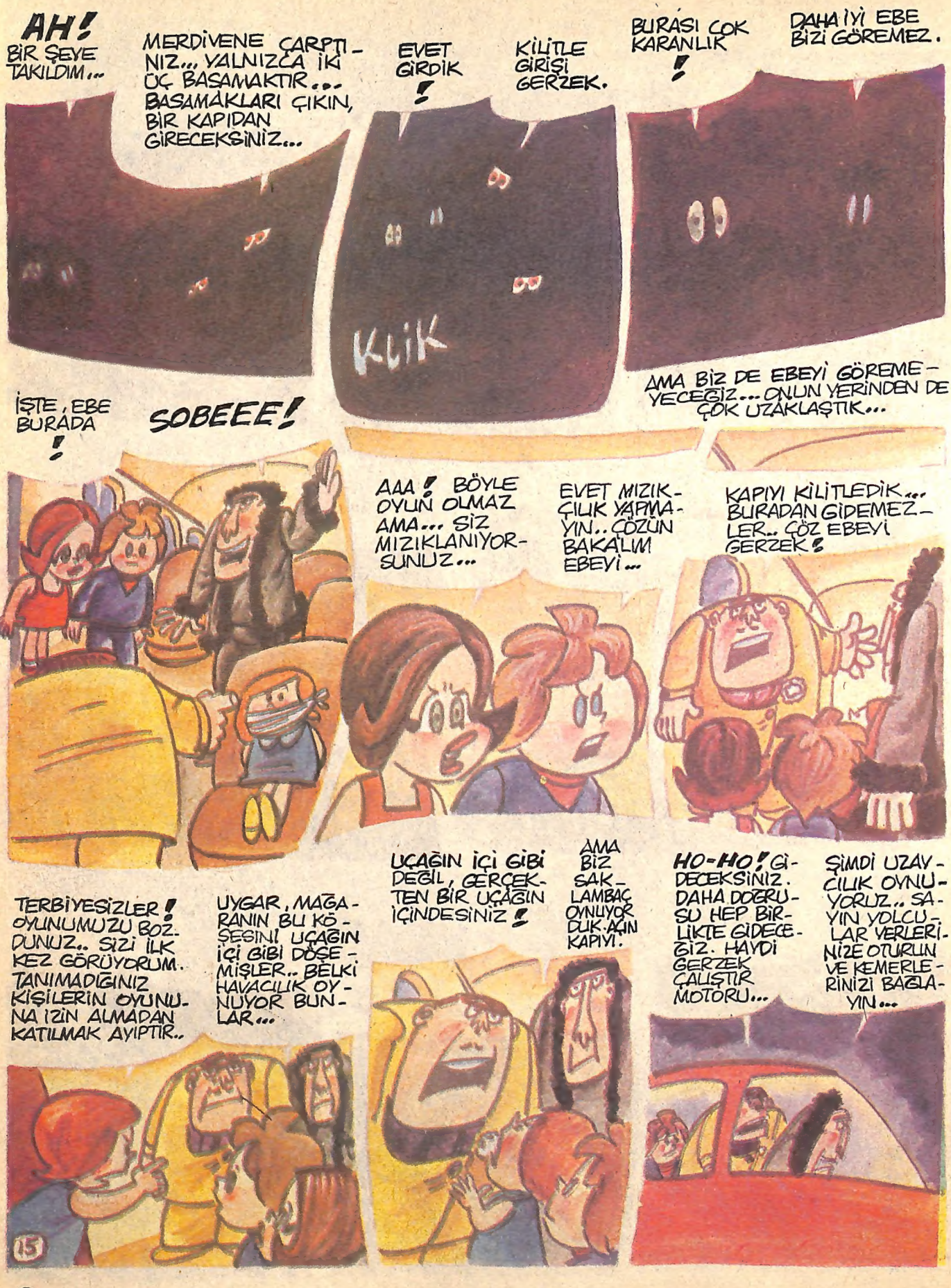
AH! BİR ŞEYE TAKILDIM...
MERDİVENE ÇARPTINIZ... YALNIZCA İKİ ÜÇ BASAMAKTIR... BASAMAKLARI ÇIKIN, BİR KAPIDAN GİRECEKSİNİZ...
EVET GİRDİK!
KİLİTLE GİRİŞİ GERZEK.
Klik
BURASI ÇOK KARANLIK!
DAHA İYİ EBE BİZİ GÖREMEZ.
AMA BİZ DE EBEYİ GÖREMEYECEĞİZ... ONUN YERİNDEN DE ÇOK UZAKLAŞTIK...
İŞTE, EBE BURADA!
SOBEEE!
AAA! BÖYLE OYUN OLMAZ AMA... SİZ MIZIKLANIYORSUNUZ...
EVET MIZIKÇILIK YAPMAYIN.. ÇÖZÜN BAKALIM EBEYİ...
KAPIYI KİLİTLEDİK... BURADAN GİDEMEZLER.. ÇÖZ EBEYİ GERZEK!
TERBİYESİZLER! OYUNUMUZU BOZDUNUZ.. SİZİ İLK KEZ GÖRÜYORUM. TANIMADIĞINIZ KİŞİLERİN OYUNUNA İZİN ALMADAN KATILMAK AYIPTIR..
UYGAR, MAĞARANIN BU KÖŞESİNİ UÇAĞIN İÇİ GİBİ DÖŞEMİŞLER.. BELKİ HAVACILIK OYNUYOR BUNLAR...
UÇAĞIN İÇİ GİBİ DEĞİL, GERÇEKTEN BİR UÇAĞIN İÇİNDESİNİZ!
AMA BİZ SAKLAMBAÇ OYNUYOR DUK.AĞIN KAPIYI.
HO-HO! GİDECEKSİNİZ. DAHA DOĞRUSU HEP BİRLİKTE GİDECEĞİZ. HAYDİ GERZEK ÇALIŞTIR MOTORU...
ŞİMDİ UZAYCILIK OYNUYORUZ.. SAYIN YOLCULAR YERLERİNİZE OTURUN VE KEMERLERİNİZİ BAĞLAYIN...
15

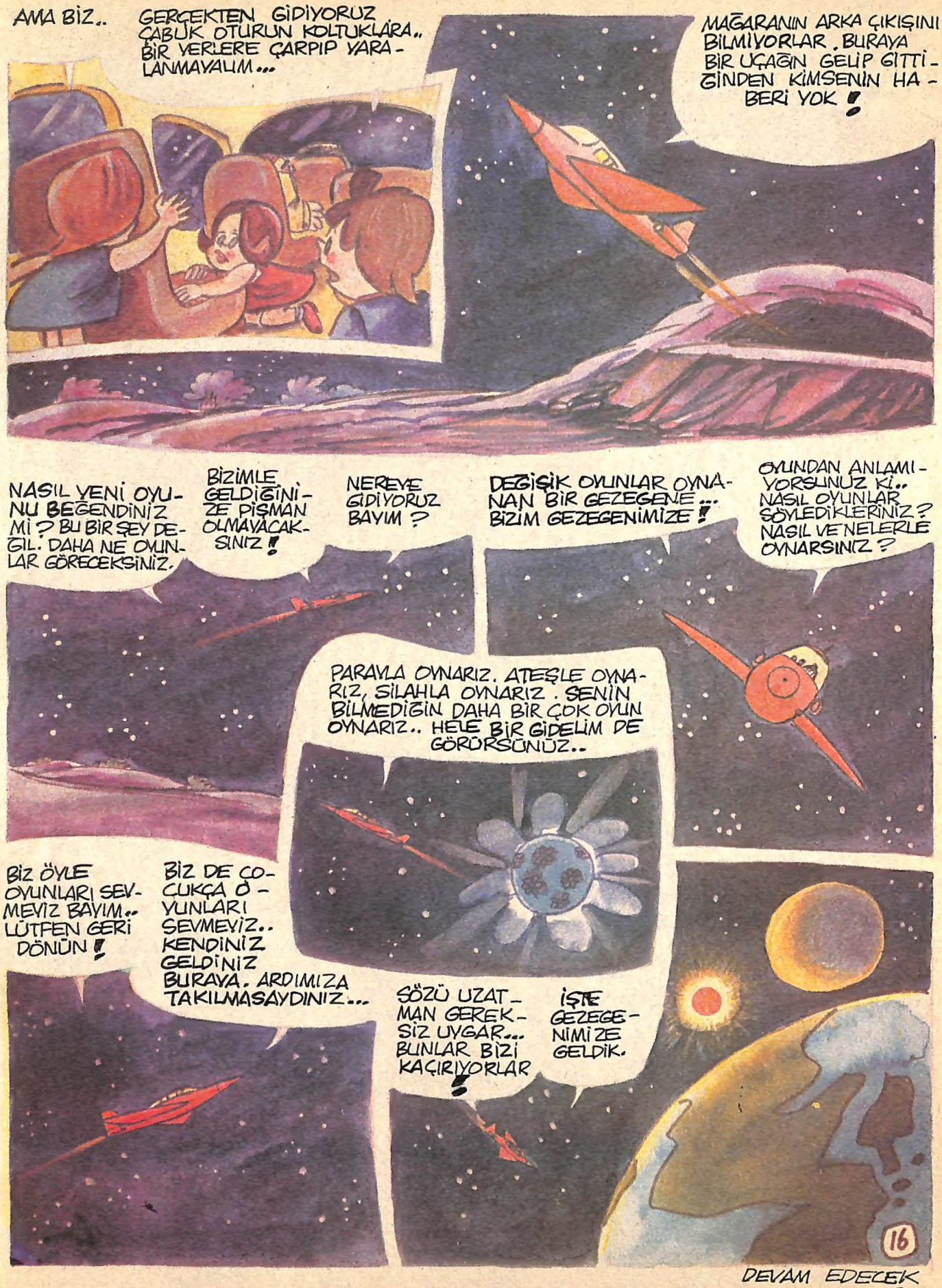

DEVAM EDECEK

ÖYKÜ

ARZU GIZIM

ÇİĞDEM E. DANYAL

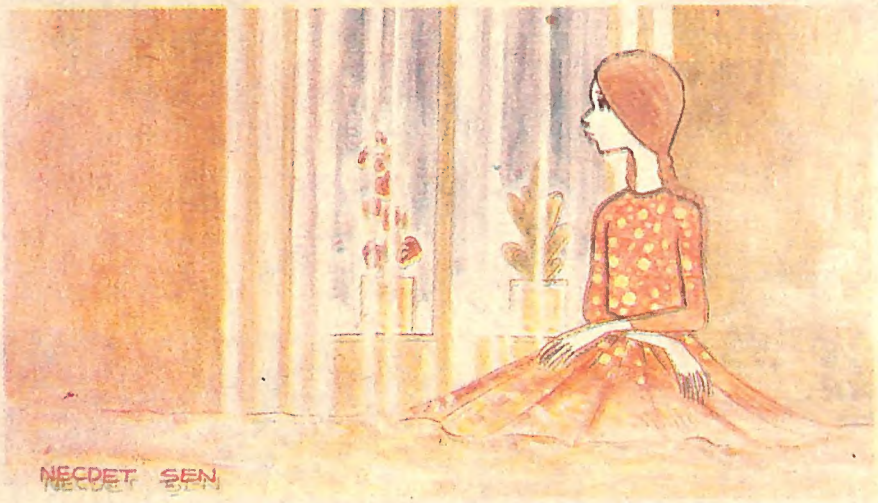

ANNEM ve Şirin gittiler. Şirin'i öyle severdim ki, miniminnacıkken geldi. Annem çook severdi kedileri. Bahçelerini anlatırdı bana kasabadaki: "Öyle büyük değildi. Dedem küçükken bir kümes yapmıştı. Ne bileyim ev sanmıştım. Bu hiç eve benzemedi be dede deyince, üzerine bi çatı yapmış, kiremitleri sıralayınca o kadar güzel olmuştu ki... Dedem bir süre tavuk yetiştirdi. Sonra bozdu kümesi. Evcilik oynadık biz de içinde. Hep öyle evim olsun isterdim. Küçük kırmızı kiremitli. Allah çok gördü yavrucuğum, amma bir düşüm gerçekleşti. Allah baba seni verdi bana, dünyanın en tatlı kızını."

Annem gitti. Almanya'ya. Babam İstanbul'a götürdü. Kocaman bir uçağa binmiş, öyle büyükmüş ki uçak. Annem korkmaz inşallah uçaktan. Hep dua edeceğim korkmasın annem diye ya korkarsa annem, benim gibi korkarsa? Öpemiyeceğim annemi, kucaklıyamıyacağım, "arkası yarın"ı dinlemiyeceğiz artık beraber. Güzel yerleri anlatamıyacak, okulu öğretmenler'i, kedileri anlatamıyacak. Korkuyorum annesiz olmaktan.

Annem şimdi Almanya'ya varmıştır herhalde.

Eve ilk geldiğinde korkmuş, ıslanmıştı yağmurdan. Bembeyaz tüyleri kapkara olmuştu. Süt vermek gerekir, demişti annem, süt yoktu ki, paramız da yoktu... Sobanın kenarında uyudu tüm gece. Yıkadık onu sabahleyin. Yine uyudu. Sonra büyümeye başladı. Benim gibi büyüyordu. Bembeyaz uzun tüyleri vardı. Herkes, halam bile seviyordu Şirin'i.

Ama ençok annem seviyordu onu. Sen kızım o da oğlum diyordu. Annem hayvanları, çiçekleri çok severdi bi de kitapları. "Ah kızım, bi okutsalardı, bi paramız olsaydı da okusaydım, çok okurdum. Üniversite'ye giderdim. Kitaplarım çok olsun isterdim. Kitaplarda dedikodu, kötülük, yalancılık, sevgisizlik hiç yok. Bir büyüsen sana masal okumasam, gerçekleri okuyabilsem. Devlerin hâlâ var olduğunu, seni tüm gün sevememenin, daha el kadarken, kırk günlük iken halanın kucağına bırakmanın o devin marifeti olduğunu bi anlatabilsem".

Şimdi, acaba annemi Almanya'ya götüren, benden ayıran o dev miydi? Yok devler, cüceler yok. Biliyorum ya, annem yalan söylemezdi. Öyle bir dev mi, insan mı, insanlar mı var? Babam çok çalışıyor. Annem daha küçükken kasabadan gelir gelmez başlamış çalışmaya. "14 yaşında başladım iğneye iplik geçirmeye, okula gidenleri seyretmeye. Ama benim kızım, Arzu kızım okuyacak, her bir şeyin en doğrusunu bilecek. Sema ablası gibi olacak benim kızım. Doğruyu, herkesin alınteri dökerek para kazanması gerektiğini anlatacak. Benim kızım Sema ablası gibi öğretmen olacak." Nasıl özledim annemi.. Daha dün akşam kucağında uyudum. Türkü söyledi kulağıma, okşadı bütün gece başımı, babama içkisini dün akşam içirtmedi. Şirin'e ciğerini elleri ile yedirdi. Dün akşam annem burada, evimizdeydi.

Şirin büyüdükçe daha güzel oluyordu. Hiç mi hiç, makarna sevmezdi. Bizim evde de aksi gibi ençok makarna pişer! Halam bazen gelir, yemek pişirir, onun makarnasını sevmem. Kısa kısa kırar makarnaları. Annem uzun uzun bırakırdı suya. Üzerine domates salçasından sos yapardı. Ne güzel olurdu ama Şirin sevmezdi. Annem çok üzülürdü "ona ayrı yemek pişirecek vaktim bi olsa" derdi. Şirin'in kocaman sepeti, güzel kırmızı minderi baş köşede dururdu. Hep sobanın yanında yatardı, geceleri de oraya kıvrılır, uyurdu... Ne oyunlar yapardı; Elini uzatır, taklalar atar, perdenin kordonuna kızar, atlar dururdu oradan oraya. Et mi pişiyor mutfak kapısında? Sanki bekçi! Sokağa çıkınca; kasabın önünde. Öyle güzel ki, kasap bile dayanamayıp veriyormuş bir parça et hergün.

Kasap annemi sokağın başında yakalamış "Aysel hanım, siz haftada bi kere uğruyorsunuz ama maşallah kediniz her gün o görevi görüyor" demiş. İşte Şirin, benim, Şirinim böyle tatlı böyle güzel kediydi. Son zamanlarda birşeyler olmuştu. Evde durmak istemiyordu. Dışarda bi kedi görmesin miyav miyav bağırıyordu. Büyümüşmüş Şirin, canı sokakta dolaşmak istiyormuş.

Birgün pencerenin önünde annemi bekliyordum. Şirin yanıma geldi. Pencerenin kenarına oturdu. Dışarıda kara, uzun bacaklı, çirkin kediyi görünce pencere kenarında onunla aynı hizada yürümeye başladı. Anneme anlattım öyle güldü ki... Yok artık. Şirin yok. Gitti dün akşamdan beri yok. Gelmedi. Hiç gelmeyecek. Annem ve Şirin dün akşamdan sonra gelmeyecekler!

Babamın kazandığı, kiraya, bakkalın borcunun yarısına yetiyormuş. Annem halama; "yetmiyor iki maaş ancak 5.000 lira kadar. Bu devirde neye yeter, abla delik kadar ev işte, görüyorsun; kiraya zam, odun parası, çocuğun sütü. — Nasıl olur abla el kadar çocuk ona süt, balık, et gerek, nasıl büyüyecek o, deme nolursun, yarın yüksek okula gidecek kitap, kalem, yok abla o okuyacak benim çektiklerimi çekmiyecek." böyle dedi. Gitti Almanya'ya. Dedem Almanya'da altı yıldan beri. Annem evlenince gitmemiş, ama kaderimde varmış diyordu gitmek, "çocuğumdan uzak olmak zor". Ya anneciğim, ya güzel anneciğim, ben ne yapacağım? Sen evimiz de olmadan? Kimi bekleyeceğim? Camda, kim masal anlatacak bana? Şirin de gitti anne. Şirin seni daha çok seviyormuş? Sen gidince o da gitti...

Halam sabah buradaydı. Yemek pişirdi, evi topladı. Koltukların yerini değiştirdi. Oysa annem gitmeden önce yerleştirmişti odayı. Annemin beğenisiydi, bozdu halam...

Anneme mektup yazacağım. "Halamı sevmiyorum, evimizi bozuyor" diyeceğim. "Şirin evden gitti, dönmedi" diyeceğim. Halam onun sepetini küçük odaya koydu. "Gelmez artık. Üzülme bir yenisini alırsın" dedi. Hiçbiri Şirin gibi olamaz. O başka kediydi.

Radyo çalıyor. Babam da birazdan gelir. Ödevimi hazırlamam gerekli. Hep çalışkandım ben, dedem Almanya'dan geçen sene bir sürü renkli kalem getirdi. Hiç arkasına geçirmiyor, akmıyor, mavinin 4 mavisi, kırmızının 4 kırmızısı var. Okulda bi bende var. Ödevlerimde hergün başka renk kullanıyorum. Öğretmenim temizim diye 4,5'luk yapsam 5 veriyor bana. Annem şimdi bi dolu kalem, silgi, renkli defter kabı gönderecek çalışmalıyım. Annemin kitaplarını okumak için.

Nasıl arıyorum Şirin'i. Şimdi burada olsaydı sandalyeye oturur. Gözlerini diker bana doğru, sanki yardım etmek isterdi. Yok ama ..... Radyo da çalıyor, kafam karışır şimdi. Bu türküyü annem pek severdi. "Ah benim arzu gızım, sevinci yazı gızım, benim arzu gızım". Benim adım Arzu ya, Annem "bu türkü senin türkün" derdi. Annem ağlardı duysa uzaktasın, duy nolur annem, anneciğim, bak ağlamıyorum artık. Artık ağlamıyacağım! Söz bir daha bu türkü çalarken ağlamıyacağım!

halit kıvanç
SİZLERLE

OLMAZ OLMAZ DEMEYİN!

BİLİM dünyasındaki yeniliklere ait haberleri okumaya bayılırım. Öyle haberler oluyor ki bunların içinde, ilk okuyuşta "Olur mu canım?" diyor insan. Gerçekten "olmaz" görünen olaylar bunlar.. Fakat haberi bir kez daha okuyunca yavaş yavaş aklınız yatmaya başlıyor. Sonunda "Niçin olmasın?" deyiveriyorsunuz.

Bakın çocuklar, sizler insanoğlunun Ay'a ayak bastığına pek küçük yaşta tanık oldunuz. Oysa bizlerin çocukluk dönemimizde Ay'a gitmekten yalnız hayal ürünü öykülerde söz edilirdi. Sonra bir gün geldi, insanların Uzaya gitmesi hazırlıkları başladı. Gene de "Olur mu?" diyorduk ama bir yandan da olabileceğini düşünüyorduk. Uzaya çıkmayı yadırgamadık. Fakat Ay'a gitmek!. Yooo, bu olamazdı işte!.. Hayalin böylesi fazlaydı artık.. Fakat bir başka gün, bu gerçeğe de tanık olduk. Dünyanın pek çok yerinde milyonlarca insan oturdu televizyonlarının başına.. Ve insanın Ay'a ayak basışını canlı canlı seyretti.

Kimbilir? Belki şimdi televizyonda izlediğimiz bazı hayal ürünü diziler de uzak ya da yakın bir gelecekte gerçek olarak çıkacaklar insanoğlunun karşısına.. Gezegenler arası futbol maçları oynanacak belki... Uzayda taşıtlar vızır vızır Ay'dan Dünyaya, Dünyadan Merih'e turist taşıyacaklar ya da.. Ne bileyim, "olmaz" denilen o kadar çok şey "oldu" ki.. Artık "Olmaz olmaz" demekten çekiniyor insan...

* * *

BİLİM dünyasındaki yenilikler, diye söze başlamıştım. İşte bu konuda geçenlerde gözüme ilişen bir haberi size de aktarmak istiyorum. "Olmaz" demeyin ama!. Olmuş çünkü... Denis Lemiere adında bir Fransız kadın doktor, hayvanlara gözlük taktırmaya başlamış. Bayan Lemiere usta bir göz doktoru.. Yıllarca pekçok hasta tedavi etmiş, iyileştirmiş.. Bir gün evde dolaşan köpeğine takılmış gözü. Hayvanın bir garip yürüdüğünü, oraya buraya çarptığını farketmiş. Hemen doktorluğunu takınıp köpeğinin gözlerinde bozukluk olacağını düşünmüş. Ama çare çok kolay değil. O konuda da düşünmüş taşınmış, incelemeler yapmış. Sonunda köpeğe uyan bir gözlük bulmuş. Sonra bir başka hayvanda deneme.. Sonuçta başarıya ulaşmış. Dr. Lemiere diyor ki: "Hayvanlarda da insanlardaki gibi çeşitli göz hastalıkları, görme bozuklukları oluyor. Onları da insanlarınkine benzer yöntemlerle düzeltmek niçin mümkün olmasın?"

Bir köpeğe de güneş gözlüğü takmış. Önceleri gözleri kızaran ve sulanan köpeğin, gözlükle güneşe çıktığında artık gözleri kızarmaz, sulanmaz olmuş. Dr. Lemiere bu konuda hayvanların da küçük bebekler gibi olduğunu, onların aynı biçimde dertlerini, hastalıklarını söyliyemediğini belirtiyor.

Fransız kadın doktorun bu buluşu yayılırsa.. Şöyle bir sahne görmez miyiz günlerden birinde:

— Affedersiniz bir dakika!.. Köpeğimi kaybettim de.. Gördünüz mü acaba?

— Nasıl bir köpekti?

— Şeyy... Siyah çerçeveli gözlük vardı gözlerinde...

edebiyat sevgisi

SELİM İLERİ

KARDEŞİMİZ ÖYKÜ

ŞİİRDİ, romandı... derken, sıra, sonunda kardeşimiz öyküyle tanışmaya geldi. Kardeşimiz öykü diyorum, çünkü edebiyat sevgimizin gelişmesinde öykünün çok özel bir yeri var. Kendi deneyimlerinizden de fark edebilirsiniz bunu. Edebiyatla, kitap okumayla ilk tanışmalarımız hep masal, öykü aracılığıyla olmuştur. Masal çocukluğumuzun en güzel, en büyülü zamanlarına renk katmışsa; öykü de bundan bir sonraki adımdır. Şiirden büsbütün uzak değildir, romana da yakın bağlarla bağlıdır. Böylelikle hem şiirin, hem de romanın kardeşi sayabiliriz onu.

Birkaç hafta da öyküden, öykü sanatından, öykünün kendine özgü tekniklerinden söz açacağız. Şimdi, ilk iş olarak, öykü konusunda ders kitaplarımızın neler yazdığına bakalım.

Baha Dürder ve Haydar Ediskun "Örnek Yazılar"da şöyle tanımlıyorlar öyküyü (hikâyeyi):

"1– Hikâyeler hayattan alınmış, ya da hayata uygun olarak tasarlanmış olaylardan meydana gelir. Olayın içinde bir ya da daha çok kişi bulunur; bunlar karakterlerine göre hareket ederler, konuşurlar.

2– Hikayelerde olayın geçtiği zaman ve yer gösterilmelidir. Olayın geçtiği yerdeki eşyanın da, hikâye kişileriyle, sıkı sıkıya ilgisi vardır.

3– Hikâyelerin 'gerçeğe' uygun olması, konuşmaların da kişilerin karakterlerine ve seviyelerine uygun bulunması şarttır."

Beşir Göğüş'le Kemal Demiray ise, "Türkçe"de şu tanımlamayı yeğlemişler:

"İnsanların başlarından geçenleri veya geçmesi mümkün tek bir olayı anlatan kısa yazılara 'hikâye' denir. Romanlarda olduğu gibi, hikâyelerde de aranan en önemli şart, olayın ve kişilerin gerçeğe uymasıdır. Bunu sağlamak için romancının ve hikâyecinin karşılaştıkları olaylarla bunlara karışan insanların özelliklerini incelemesi gerekir. Bu inceleme ise ancak dikkatli, devamlı bir gözlemle olur."

ÖYKÜ konusundaki bu iki tanım da ortak veriler içeriyor. Bir kez, öykü, gerçekliğe yakın olacak, gerçeklik duygusu taşıyacak. Böyle olmasa, öykünün masaldan farkı kalmaz.

HİKAYE

Senin dudakların pembe
Ellerin beyaz,
Al tut ellerimi bebek
Tut biraz!

Benim doğduğum köylerde
Ceviz ağaçları yoktu,
Ben bu yüzden serinliğe hasretim
Okşa biraz!

Benim doğduğum köylerde
Buğday tarlaları yoktu,
Dağıt saçlarını bebek
Savur biraz!

Benim doğduğum köyleri
Akşamları eşkiyalar basardı,
Ben bu yüzden yalnızlığı hiç sevmem
Konuş biraz!

Benim doğduğum köylerde
İnsanlar gülmesini bilmezdi,
Ben bu yüzden böyle naçar kalmışım
Gül biraz!

Benim doğduğum köylerde
Kuzey rüzgârları eserdi,
Hep bu yüzden dudaklarım çatlaktır
Öp biraz!

Sen Türkiye gibi aydınlık ve güzelsin!
Benim doğduğum köyler de güzeldi
Sen de anlat doğduğun yerleri,
Anlat biraz!

CAHİT KÜLEBİ

Ama öykücü, gerçekliği oluştururken, ille de gerçekçi anlatımlara bağlı kalmak zorunda değildir. Daha değişik yol ve yöntemleri de seçebilir. Örneğin, gerçekliği öyküsünde gözler önüne sermek için, gerçekliğin tam karşıtı olan düşsele baş vurur. Bize düşsel şeyler anlatır. Önce masal okuyormuş gibi hissederiz kendimizi. Derken, öykücü, öyle bir dünya yaratır ki zihnimizde, masalla düşle ilgisi yoktur bunun. Düpedüz kendisidir gerçekliğin bu dünya. Ve sanatçı, gerçekliği daha inandırıcı kılmak amacıyla düşsele baş vurmuş, düşselin yaratacağı karşıtlık duygusundan yine gerçekliğe dönmemizi, gerçeklik üzerine düşünmemizi sağlamıştır.

Hep biliyoruz ki; edebiyatın, matematik gibi kesin tanımları yok. Her tanım, her ölçüt kişisel yorumdan kaynaklanıyor. Biz, birtakım görece ortak noktalar üzerinde iz sürüyoruz. Öykünün ne olup, ne olmadığını, deyiş yerindeyse, "yokluyoruz"...

ÖYKÜ, insan yaşamasını dile getiriyor. Tıpkı roman gibi. Ama romandan ayrılığı, daha dar kapsamlı bir çerçeveyle bu yaşamaya eğilmesinde beliriyor. Bir öykü, kimileyin, pek çok olayı bir arada anlatabilir. Buna karşılık, bir roman da tek bir olay çerçevesi darken, romanınki alabildiğine geniştir.

Öykü yazmak için, birazcık da gözlemci olmak gerektiğini söylüyor ders kitaplarımız. Gerçekten de öyle değil mi çocuklar? Çevresini, arkadaşlarını, yakınlarını, kısacası yaşamı gözlemeyen kişi ne anlatabilir ki bize? Düşlerini dersek; bu düşler de yine toplumsal yaşamdan edinilmiyor mu?

Yine öykü yazımının temel niteliklerinden biri olarak, karşılıklı konuşmaların, konuşanların kişilik ve düzeylerine uygun biçimde geliştirilmesi gösteriliyor. Öte yandan karşılıklı konuşmanın yer almadığı, bütünüyle tasvire ya da iç gözleme yer veren öyküler de vardır tabii. Demek ki, karşılıklı konuşmada kişilerin kişiliklerine ve düzeylerine uygun biçimde canlandırılması da yüzdeyüz bir kural olamıyor.

Öyleyse? Öyleyse, öykünün de bü-

tün edebiyat türleri gibi, bilgi kadar sezginin de yardımıyla tanımlanabileceğini söylemekle yetineceğiz.

NİYE öykü yazarız? Niye öykü okuruz? İşte birbirine bağlı, belki de bir arada yanıtlanması gerekli iki soru.

Yazar, öyküsünde dünyayı algılatmaya çalışır. Daha önce de dış dünya yazara birtakım algılar sağlamıştır. Yazar da bunları aktarmaktadır bize. Derken öykü bütünlenir, son şeklini alır. Bir dergide, bir kitapta yayımlanan bu öyküyü biz okurlar niye ille de okumak ihtiyacını duyarız? Bizi her şeyden önce okumaya yönelten, yazarın algıladıklarını öğrenme ve kendi algılarımızla karşılaştırma özlemidir. Böylelikle zihinsel bir etkinlikte bulunuruz. Haydi, yarı şaka yarı ciddi, "zihinsel bedeneğitimi" diyelim buna...

Çoklarımız, edebiyatın salt hayal, düş, kuruntu dünyasıyla alışverişte bulunduğunu, bu sanat dalının somut gerçekliklerle, fiziksel olaylarla, temel bilimlerin incelediği alanlarla hiçbir ilintisi olmadığını sanır. Ama herhangi bir öyküyle kurduğumuz ilişki bile, bütünüyle somut gerçekliklere bağlıdır.

İşte bir öykü bize, falan filan şöyle oldu, diye anlatıyor. Biz de alıp okuyoruz. Derken düşünmeye başlıyoruz; falan filan sahiden şöyle mi oldu diye. Kimi zaman inanıyoruz yazarın görüşlerine; kimi zaman onu yanlış algılamak ve yanlış algılatmakla eleştiriyoruz. Buradaki "zihinsel bedeneğitimi", kimsenin kuşkusu olmasın ki, temel bilimlerin deneyci yöntemlerine tıpatıp benzemektedir.

Neyse, konuyu dağıtmayalım.

ÖYKÜ yazarının algılarıyla ve bunu bize algılatmasıyla ilgili deney nasıl gelişir, bir de ona bakalım. (Tabii, burada "deney" sözcüğünü de yarı şaka yarı ciddi kullanıyoruz. Bununla, doğrudan doğruya okur-yazar arasındaki sessiz iletişimi simgelemekteyiz.)

Baha Dürder'le Haydar Ediskun "Örnek Yazılar"da bu sorunu şöyle anlatıyorlar:

"Bütün yazılar gibi, hikâyelerde ve romanlarda da 'ana fikir' vardır. Kimilerinde bu açıkça söylenir; kimilerinde 'ana fikri' bulmak okuyuculara bırakılır. Okuyucu da: a) kendi kavrama yeteneğine; b) öğrenim derecesine göre, hikâyeyi yorumlar ve: 'Bu yazının ana fikri şudur,' der. Fakat okuyucunun bu yargısı, her zaman doğru ve yerinde olmayabilir. O halde, yazar için bir yazıyı yazmak nasıl bir hünerse, onun 'ana fikri'ni sezmek de okuyucu için bir hünerdir."

Gerçekten çok önemli bilgiler bunlar. Biz, bir öykünün, bir romanın algılattıklarını ölçüp biçerken kendi kavrama yeteneğimizle öğrendiklerimizi iki ölçüt sayarız. Kendi bilgi dağarcığımız çerçevesinde irdeleriz öykünün algılattıklarını. Öte yandan yazar, bizim bigi dağarcığımızı aşmış olabilir. Ve bize, henüz kavrayamadığımız konulardan söz açtığı için, biz onun yanıldığını sanarak kendimiz, yanılgılara düşebiliriz. Edebiyattan anlamak, hoşlanmak için, görülüyor ki, temel bilimlerin olanaklarından yararlanmak gerekiyor. Önce iyi bir kavrayış gücü, ardından da temel bilimlerin bize sunduğu bilgi dağarcığı...

DAHA Dürder'le Haydar Ediskun öğretmenlerimiz, bize, yazarlık kadar okurluğun da sanat etkinliği sayılması gerektiğini anımsatıyorlar. Öyle ya; bir yazınsal metnin 'ana fikrini' sezmek de bütünüyle beceri işi ve gücünü sanat sezgisinden alıyor bu beceri...

İşte, öykü konusunda dağınık görüş ve bilgiler size. Önümüzdeki haftalarda bu dağınık görüş ve bilgileri dizgeleştirmeye (sistemleştirmeye) çalışacağım.

SON olarak, bu haftaki köşemizde yer alan şiirden söz açalım. Daha önce Dağarcık'ta yaşam-öyküsünü okuduğunuz değerli şairimiz Cahit Külebi bu şiirinde bir öyküyü dişullarını, toplumsal sorunlarını, bu koşul ve sorunların Anadolu insanı üzerindeki iç ve dış etkilerini seslendiriyor. Çığlık gibi bir şiir. Öykülerimiz de hangi 'ana fikirden' söz açarsak açalım, böylesine etkileyici olabilmelidir.

●

Peki, Cahit Külebi bu güzel şiirinin adını niye "Hikâye" olarak seçmiş. Burada bir öykü mü anlatılıyor? Öte yandan öyküsel şiirlere, şiir ölçüleriyle yazılmış öykülere de pek benzemiyor "Hikâye"

Ama burada yüzyıllardır süren, yüzyıllardır dinmeyen bir acı, tıpkı öykünün, (hikâyenin) temel yasası sayabileceğimiz bir kapsamda yansıtılıyor. Bu kapsamın ne olduğunu, Külebi'nin şiirinden çıkarabiliriz. Sanatçı, nice romanların, nice kalın kalın kitapların sayfalar boyu dile getirdiğini, şiirin sözcük ekonomisine, sözcük tutumluluğuna bağlı kalarak 'hikâye etmiş'. Sanırız, bu yüzden de "Hikâye" adını uygun bulmuş.

ÖYLEYSE; öykünün başarılısında, sözcüklerin gelişigüzel kullanılmaması gerektiğini de söyleyebiliriz. Öykü de, şiir gibi hem kompozisyon açısından, hem de sözcük seçiminde romandan daha tutumlu, özenli olmak zorundadır. Bir romanda ufaktefek kompozisyon savrulukları, ya da sıradan gevezelikler göze çarpmayabilir. Ama öykünün kapsamı böylesi yazınsal kusurları asla bağışlamaz..

AZİZ NESİN

aziz dede'den masallar

Milliyet Yayınları, "Yeni Çocuk Dizisi"nin ilk kitabı olarak ünlü yazarımız Aziz Nesin'in, "Aziz Dede'den Masallar" adlı kitabını sunmaktan kıvanç duyar...

Milliyet YAYINLARI

Sevgili çocuklar, biliyorsunuz 1979 Çocuk Yılı olarak kutlandı. Biz, böylesine önemli bir olayın bir yıllık bir anmayla geçiştirilemeyeceği inancındayız. Tüm yıllar çocuklar için diyerek, «ÇOCUK DOSTLARI» adlı dizimize başlıyoruz...

ARA GÜLER

RÖPORTAJ SÖYLEŞİ 1

1928'de İstanbul'da doğdu. Gazetecilik hayatına 1950'de, "Yeni İstanbul" gazetesinde başladı. Askerlik hizmetinden sonra, "Hayat" dergisinde fotoğraf müdürlüğü yaptı. 1958'den başlayarak Amerikan, "Life" dergisine, daha sonra da, "Paris—Match" ve "Der Stern" dergilerine fotoğraflar çekti. 1961 yılında İngiltere'deki seçimde dünyanın yedi yıldız fotoğrafçısından - biri olarak seçildi. 1968 yılında, "Renkli Fotoğrafın On Ustası" adlı sergide bu on sanatçıdan biri olarak yer aldı.

BEN ilk fotoğrafımı 35 yıl önce çektiğimi anımsıyorum. Fotoğraf çekmek demek hayatı çekmek demektir. Hayatı en iyi çocuklar simgeler bana sorarsanız. Bu yüzden sokağa çıktığımda nedense objektifim hep çocuklara doğru yönelir. Kendiliğinden olur bu. İnsan yaşamının en yalın yansıtıcıları çocuklardır çünkü. Sokaklar onlarla doludur, cıvıl cıvıldır kapı önleri, pencereler...

Türkiye'de fotoğraf çekmediğim yer kalmadı. Yurdumuzun her yöresine gittim diyebilirim. Kimi bir yaz günü Konya'nın Hadim Köyü yolundayımdır; çocuklar yine benimledir, kimi bir kış günü Zonguldak'ın karlı dağlarındayım; sırtına çocuğunu almış bir annenin fotoğrafını çekmekteyim, kimi bir balıkçı köyüne uğrarım, kimi bir tarlada mola vermiş ırgatlarla söyleşirim.. Zaten bu meslek bir avareliktir. Fakat zor bir avareliktir. Sürekli ilgi, sürekli titizlik bekler; yorulmak bilmeden araştırmak, denemek sormak bekler.

Her gittiğim yerde bana hep çocuklar önderlik etti. Bir ordu gibi beni izlerler, öyle ki bazı onlardan kopabilmek için bir kahveye girip oturduğum olmuştur. Sonra gene aynı curcunalı yürüyüş başlar. Çocuklar sanırım yalnız bana değil insancıllığına, sevecenliğine güvenebildikleri diğer arkadaşlarıma da böyle davranırlar.

Kiminde bir görüntü yakalarım çekmeye karar veririm; tam o sırada çekeceğim görüntünün bir kıyısından bir çocuk başı uzanır ve bana afacan afacan gülümser. Çekil derim çekilmez... Onu kandırmak da zordur. Fotoğrafını çekiyor gibi yaparım; inanmaz.. Bu küçük yaramazlar uğraştırır durur beni. Hem çok severim onları hem de kızdırırlar beni ara sıra. Gene de onlara yanlış bir davranışta bulunmam, hiçbirini incitmem. Elimde olmadan böyle olur bu. Çünkü onlar benim en güzel rehberlerim en candan arkadaşlarımdırlar.

Dünyada beni Türkiyeli usta bir fotoğrafçı olarak tanırlar. Sergiler açtım çeşitli ülkelerde, albümler çıkardım. Bir gün baktım şöyle yaptıklarıma, "neler yapmışım bunca yıldır?" diye ne göreyim; Çektiğim fotoğrafların yüzde doksanı çocukların fotoğrafları değil mi?

İşte size Ara Güler'in koleksiyonundan seçtiğimiz fotoğraflardan bazıları... Karşı sayfada üstte de, sanatçının, "Yaratıcı Amerikalılar" adlı sergisinin açılışında çekilmiş bir fotoğrafını sunuyoruz.

OLİMPİYATLAR

HALİT KIVANÇ anlatıyor

OLİMPİYATLARA MERHABA

OLİMPİYAT OYUNLARI.. Yahut OLİMPİYATLAR.. Ya da kısaca OLİMPİYAT.. Öyle veya böyle söylemenin büyük farkı yok aslında.. Hepsi de gerçeği belirtiyor. OLİMPİYAT dediğimiz, dört yılda bir, sadece spor dünyasını değil, dünyada sporla ilgili ve de ilgisiz herkesi etkileyen görkemli olay.. Aynı zamanda tarihin en eski ve en büyük gösterisi.. Günümüzde ise Olimpiyatlar, oyunlar ve yarışmalar olmanın ötesinde, milyonlarca insanı ekonomik, psikolojik, turistik, hatta politik yönden etkisi altına alıyor. Yeryüzünün her köşesinde çeşitli ülkelerde çeşitli uluslar günlerce bu olaydan söz ediyor, onun heyecanını yaşıyor. Olimpiyatlarda dünya rekoru kıran atletin yüksek atlama çıtasını aştıktan sonra ayağını yere basmasını, insanoğlunun Ay'a ayak basması kadar merakla izliyor. İşte televizyon bu olayı dünyanın her yanına aynı canlılıkta götürdüğü içindir ki, Olimpiyatlara olan ilgi de hızla artıyor.

OLİMPİYATLAR dört yılda bir muntazam "Kış Oyunları" ve "Yaz Oyunları" diye iki ayrı organizasyonla yenileniyor. Yeni girdiğimiz 1980 de, spor dünyasına Olimpiyat heyecanını getiren yıllardan biri.. Önce önümüzdeki 13 Şubat'la 24 Şubat arasında Amerika Birleşik Devletleri'nde Lake Placid'de 13. Kış Olimpiyat Oyunları yapılacak. Sonra da gene bu 1980 yılında, 19 Temmuz'la 3 Ağustos arasında Sovyetler Birliği'nin başkenti Moskova'da 22. Yaz Olimpiyat Oyunları düzenlenecek. Televizyon yayınlarının yanısıra, gazetelerin de yazı ve fotoğraflarla sizlere ulaştıracağı bu görkemli spor olayı yaklaşırken, MİLLİYET ÇOCUK DERGİSİ okurlarını en iyisiyle aydınlatmayı düşündük. Sizlere Olimpiyatların tarihini adeta bir foto-roman gibi

canlı olarak sunmayı uygun gördük. Bu görevin büyük bölümü de bana verildi. Hem Olimpiyatlar hakkında belgelere dayanan bilgi sahibiydim, hem de bir kaç Olimpiyatı yakınından izleme olanağını bulmuştum. 1960 Roma Olimpiyatları'nda spor yazarı olarak bulunmuştum. 1972 Münih ve 1976 Montreal Olimpiyatları'nı da radyo ve televizyon sunucusu olarak ülkemize iletmekte görev yapmıştım. Oturdum. Oturdum dedimse günlerce oturdum, çalıştım. Elimdeki belgeleri inceledim. Fotoğraf malzemesini sıraladım. Sonunda size Olimpiyatları anlatacak, fotoğraflarla süsleyecek diziyi hazırladım. Bunu dergideki arkadaşlarla yoğun bir işbirliği ile sürdürdüğümüz teknik çalışmalar izledi. Umuyoruz ki, yakında Moskova Olimpiyatları'nı televizyondan izlerken, gazetelerde okurken, daha büyük ilgi duyacaksınız. Çünkü bir olayın öncesini bilmek, tarihi hakkında fikir sahibi olmak, o olayı daha iyi anlamayı, ona yaklaşmayı sağlar. Yooo, sizlere ders vermek niyetinde değilim. Hele tarih dersini sevmeyenlerinizin yüzünü buruşturduğunu görür gibiyim. Hayır hayır, amacımız, sizlere Olimpiyat Oyunları'nın görkemini daha iyi duyurabilmek.. Kutsal hedefini daha iyi tanıtabilmek.. Olimpiyatların kurucusu da böyle demişti zaten: "Tüm dünya, özgür spor alışverişini kabul ettiği gün, barış davası yeni ve güçlü bir dost kazanacaktır."

Sporun en güzel barış anahtarı olduğu inancı içinde, sizi Olimpiyatlar gibi en büyük spor olayı ile tanıştırmanın mutluluğunu duyuyoruz. Haydi gelin, hep birlikte gönülden "MERHABA" diyelim OLİMPİYAT OYUNLARI'na... Benden de sevgi dolu selamlar hepinize...

NE ZAMAN BAŞLADI?

Olimpiyat Oyunları ne zaman mı başlamış? Tam bilen yok bunu.. Olamaz da.. Öylesine eski Olimpiyatların tarihi.. Uzmanların, bilginlerin araştırmaları var. Kalıntılardan çıkarılmaya çalışılan sonuçlar var. Bir de bol bol efsane var, öykü var. Bir anlatıma göre, Milattan 776 yıl önce Isparta Kralı Likorgos spor şenlikleri yapılması fikrini ortaya atmış. Dinsel amaçla ama.. Tanrılar Tanrısı Zeus'un onuruna spor şölenleri yapmak için de Yunanistan'ın Peloponez (Mora) yarımadasında Olemp diye bir kent seçilmiş. Kral Likorgos'un fikrini bir başka kral, Elid Kralı İfitus gerçekleştirmiş. Üstelik İfitus sporun hüküm sürdüğü günlerde savaşılmasını da yasaklamış. Böylece sporun barış kaynağı amacına yönelmesinde Elid Kralı'nın öncülüğü var. Bu spor oyunları Olemp kentinde yapıldığı için de adına "Olimpiyat" denmiş. Bir başka efsaneye göre, Olimpiyatların gerçek babası Herakles'tir. Dört kardeşi varmış Herakles'in.. Beşi bir olup çeşitli dallarda yarışmışlar. Herakles hepsini geçip şampiyonluğu almış. Sonra Herakles'lerin beş kardeş olmaları nedeniyle beş yıl sonra bu yarışmalar yinelenmiş. Giderek dört yılda bire inmiş. Öyle mi, böyle mi? O günden bugüne gelen yok ki çıkıp da anlatsın. Ama gerçek şu: "Eski Olimpiyatlar" yahut "Klasik Olimpiyatlar" diye adlanan bu çok eski spor 776 yılına kadar dayanıyor. Biz de öyle kabul edelim.

PITIRCIK'IN SERÜVENLERİ

Yazan: GOSCINNY Türkçesi: VİVET KANETTİ Resimler: SEMPE

TINGIR'IN BAŞI DERTTE

TINGIR dün okula gelmedi, bugün de geç geldi. Canı çok sıkkındı, şaşırdık kaldık. Şaşırmamızın nedeni Tıngır'ın geç gelmesi, canının sıkkın olması değildi, çünkü Tıngır sık sık okula geç gelir, canı da her zaman sıkkındır. Bizi şaşırtan, öğretmenin Tıngır'a gülmesi oldu.

— Kutlarım seni Tıngır, dedi öğretmen. Çok mutlusun herhalde, öyle değil mi?

Biz daha da şaşırdık çünkü öğretmen Tıngır'a karşı daha önceleri de tatlı davranmıştı (herkese karşı çok tatlı davranır) ama bu Tıngır'ı ilk kutlayışıydı. Ama Tıngır bu kutlamadan hoşlanmış görünmüyordu, canı eskisi kadar sıkkın, gitti Dırdır'ın yanına oturdu. Biz dönüp Tıngır'a baktık, öğretmen cetveliyle masasına vurdu, şımarmamamızı, kendi işimize bakmamazı ve tahtada yazılı olanları lütfen hata yapmadan defterlerimize çekmemizi söyledi.

Sonra Gümüş arkamdan fısıldadı:

— Tıngır'ın bir erkek kardeşi olmuş, ötekilere de şöyle.

Tenefüste Tıngır'ın çevresini sardık. Tıngır ellerini cebine sokmuş, duvara dayanmıştı. "Şimdi bir erkek kardeşin olduğu doğru mu?" diye sorduk.

— Yaaa, dedi Tıngır. Babam dün sabah beni erkenden uyandırdı. Giyinikti ama traş olmamıştı. Sırıtıyordu. Beni öptü, kardeşimin gece doğduğunu ve hemen giyinmemi söyledi. Hastaneye gittik. Annem uzanmış yatıyordu, babam kadar memnun görünüyordu, yatağının yanında da küçük kardeşim vardı.

— Ama sen pek hoşnut görünmüyorsun bakıyorum, dedim.

— Niçin hoşnut olacak mışım? Dedi Tıngır. Bir kere çok çirkin bir şey. Ufacık, kıpkırmızı, sürekli de bağırıyor ve herkes bunu matrak buluyor. Ben evde birazcık bağırsam hemen sustururlar, babam bir budala olduğumu ve başını şişirdiğimi söyler.

— Yaaa, bilirim, dedi Sırım. Benim de bir küçük kardeşim var, sürekli olay çıkarır. Evin kuzusu o'dur, istediği her şeyi yapar, bir vursam hemen anneme babama yetiştirir, onlar da sinemaya gitmemi yasak ederler.

— Bizim evde de tam tersi, dedi Toraman. Benim bir ağabeyim var, evin kuzusu; o! Olayları benim çıkarttığımı söylüyor ama beni sürekli döver, geç saatlere kadar televizyon izler, sigara içmesine bile ses çıkartmazlar.

— Kardeşim doğduğundan beri beni sürekli hırpalıyorlar, dedi Tıngır. Hastanede annem bebeği öpmemi söyledi, ben tabii istemiyordum ama yine de gidip öptüm, babam bağırmaya başladı, aman dikkat etmemi, beşiği devirmememi ve benim kadar sakar bir çocuğa hiç rastlamadığını söyledi.

— Bu kadar ufak olduklarında ne yiyorlar? diye sordu Lüplüp.

— Sonra babamla eve döndük. Ev annemsiz çok hüzünlüydü. Özellikle babam yemek yapmaya koyulunca. Konserve açacağını bulamadığı için çok öfkeliydi, yalnızca sardalya ve bezelye yedik. Bu sabah da süt taştı diye babam beni azarladı.

— Göreceksin, dedi Sırım. Eve döndüklerinde çocuk önce annenlerin odasında uyuyacak ama sonra onu senin odana taşıyacaklar. Her ağlayışında çocuğu senin rahatsız ettiğini sanacaklar.

— Benim de ağabeyim odamda yatıyor ama epeydir bundan çok rahatsız olmuyorum. Eskiden, ben daha çok ufakken, bu soytarı beni hep korkutuyordu.

—Hayır efendim. Odamda yatmasına dünyada izin vermem. İlle evde kalmak istiyorsa gitsin kendine başka bir oda bulsun, dedi Tıngır.

—. Annenler "kardeşin senin odanda yatacak" derlerse çaresiz senin odanda yatacaktır, dedi Dırdır.

— Hayır işte. Hayır! diye bağırdı Tıngır. Onu nereye isterlerse oraya yatırsınlar ama benim odama istemem. Kapımı kitlerim, iyi valla!

— Sardalyalarla bezelye iyi oluyor mu? diye sordu Lüplüp.

— Öğleden sonra babam beni hastaneye götürdü yine, hastanede Tonton dayım, Bibi teyzem, Şuşu halam vardı, herkes kardeşimin bir sürü insana benzediğini söy-

ledi, babama, anneme, Tonton dayıma, Bibi teyzeme, Şuşu halama, hatta bana bile. Sonra bana çok mutlu olmam ve artık çok uslu durmam, anneme yardım etmem ve okulda iyi çalışmam gerektiğini söylediler. Babam, biraz çaba göstereceğimi umduğunu, çünkü bugüne dek pek tembellik ettiğimi ama şimdi kardeşime örnek olmam gerektiğini söyledi.

— Hey çocuklar teneffüsün sonuna kadar bir maç yapsak, dedi Gümüş.

— Hah, dedi Sırım. Arkadaşlarla oynamak için sokağa çıkmak istediğinde de kardeşine bakman gerektiğini söyleyecekler.

— Daha neler. O kendi başının çaresine baksın. Önünde sonunda onu çağıran olmadı, değil mi ama? Ben istediğim kadar top oynarım işte, dedi Tınğır.

— Görürsün, olay çıkacak, sonra da kardeşini kıskandığını söyleyecekler, dedi Sırım.

— Ne? Hiç güleceğim yoktu, dedi Tınğır.

Sonra kardeşini hiç kıskanmadığını, kardeşinin umurunda bile olmadığını, yalnız odasında yatmalarını, arkadaşlarıyla oynamasını engellemelerini istemediğini, anasının kuzularından hiç hoşlanmadığını, canını çok sıkarlarsa alıp başını gideceğini, o zaman herkesin keyfinin kaçacağını, aman canım Şıngır'ı alıp başlarına çalmalarını, o evden kaçınca kendisini çok arayacaklarını, bir savaş gemisinde kaptanlık edip çok para kazandığını öğrenince büyük pişmanlık duyacaklarını, zaten evden de okuldan da bıktığını, kimseye gereksinimi olmadığını ve bütün bunlara çok güldüğünü söyledi.

— Şıngır kim? Diye sordu, Dalgacı.

— Kim olacak, küçük kardeşim, dedi Tınğır.

— Ne garip adı var, dedi Dalgacı.

O zaman Tınğır Dalgacı'nın üstüne saldırdı, yüzüne iki tokat patlattı, asla ailesine hakaret etmelerine izin vermeyeceğini söyledi.

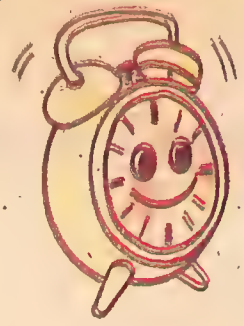

günaydın

tomris uyar

BÜYÜKLERİ SEVER MİSİNİZ?

SEVGİLİ okurlarım, merhaba! "Uluslararası Çocuk Yılı"nın artık gerilerde kaldığı günlerde, size ilk "Merhaba!" yazımla seslenirken, nedense bir soru takıldı aklıma: Büyükleri sever misiniz?

Size tuhaf gelebilir böyle bir soru, çünkü şimdiye kadar "Ben çok çocuk severim" diye övünen, böylelikle ne kadar ince, duyarlı, anlayışlı, sevecen olduklarını birbirlerine kanıtlamaya çalışan büyüklere çok raslamışızdır da, yaşıtlarına, "Ben büyükleri çok severim," diyerek böbürlenen çocuklara hiç raslamamışızdır. Neden dersiniz?

Bence yanıtların başında, büyüklerin çocukları "bir kitle" gibi görmeleri yer alıyor. Çocuklar, çoğu büyüğün gözünde, "eksik", "yanlış yapmaya yatkın", "korunması ve acınması gereken yaratıklar" sayılıyorlar; bir bakıma davranışları ancak büyüdüklerinde tutarlılık kazanacak gelişmemiş kişiler yani. Yoksa "Çocukluk etme" "Bir çocukluktur yaptım", "Çocuk gibisin valla!" gibi gündelik sitemleri başka nasıl açıklayabiliriz?

Geçtiğimiz yıl, dünya büyükleri, yine bir büyüklük gösterip çocukların dünyasına eğildiler. Çocuklar için yazdılar, çizdiler. Onların yapıtlarını değerlendirmeye çabaladılar. Onların daha aydınlık bir dünyada yaşamaları için neler yapılması gerektiği konusunda bildiriler verdiler, programlar, açık oturumlar, sergiler düzenlediler. Ama bu çabalardan kaçta kaçı sizlere ulaştı acaba? Yüreğinizin gizli bir köşesinde büyüklerden hep uzak tutmaya çalıştığınız özel iç-dünyanızı kaçta kaçı yansıtmayı başardı? Bana bu konudaki görüşlerinizi yazmanızı isterdim, Çocuk Yılı'nın neler getirdiğini, neler götürdüğünü sizlerle birlikte saptamayı. Çünkü ben çocukluğun hiç ama hiç yitirilmemesi gereken bir özellik olduğuna, dünyayı değiştiren büyüklerin çoğunun da bu özelliği asla kaptırmamış kişilerden çıktığına inanıyorum.

Çocuklar için sevilen tek tek büyükler vardır, biliyorum. Çocuklar, sevgiyi çok daha ciddiye alırlar çünkü. Sevgiyi ciddiye alan büyükler de bütün çocukları aynı kefeye koyan "Ben çocuk severim" tümcesinden özellikle kaçınırlar, hele hele büyüklerden daha bilgiç geçinen, büyükler adına konuşan çocukları hiç sevmezler.

Ünlü bir yazar diyor ki, "Bir tek çocuğu bir kere sevebilmiş olanlar için sözcüklerin ne anlamı olabilir?"

Sizleri tanımak, tek tek sevebilmek umuduyla, merhaba!

mehmet'in belediye dosyası

atila alpöge • devrim alpöge

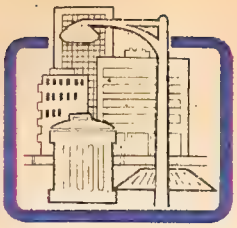

BÜYÜK YERLEŞMELERDE

Geçen sayıda küçük yerleşmelerdeki yaşamı gördük. Herkesin çöp dökmekten ekmek yapmaya kadar kendi kendine yeterli olduğu bir yaşam...

Aşağıda kısa bir öykü var. Garipliklerle dolu. Bir büyük kentte olmayacak şeyler. Bu garipliklerı teker teker saptayın; sonra da bunları en aşağıdaki açıklamalarla kıyaslayın.

KENT YAŞANTISINDAN BİR KESİT

Kâzım İstanbul, Ankara gibi çok büyük bir kentte yaşıyor. Bir fabrikada çalışıyor. Evi kentin kalabalık bir mahallesinde. Çok küçük, ufacık bir bahçesi var.

Kâzım o gün erkenden uyandı. İşe gitmeden önce yapması gereken bir çok işi vardı. Ekmek yapmak gibi.. Hamuru yoğurup bahçedeki küçük fırına pişmek üzere yerleştirdi. "Yarın sabah da bahçedeki buğdayı biçip değirmene götürmeliyim. Unumuz kalmadı" diye düşündü. Sonra evin çöp kovasını aldı; 10 dakika yürüdü. İleride evlerin arasından akan dereye çöpü boşalttı. Eve dönünce bir de tavuk kesti. Akşama çocuklar et istemişlerdi. Ekmeği fırından çıkardıktan sonra, kuyudan su çekti, kovaları doldurdu. Artık işe gidebilirdi. Fabrika kentin öbür yakasındaydı. Yol bir saat kadar sürerdi. Eşeğine atladı, yola çıktı.

ÖYKÜDEKİ GARİPLİKLER

Bu anlatılanlar daha çok, küçük yerleşmelerdeki, köylerdeki yaşama uyuyor. Kentlerde yaşantının böyle olması olanaksız. Nedenlerini sıralayalım.

Kentlerde ekmek fırından, bakkaldan alınır; çünkü kentliler evlerinden uzakta bir işte bütün gün çalıştıkları için ekmek yapacak zaman bulamazlar. Ayrıca herkesin ekmek pişirecek bir fırını da yok; çünkü bahçeler buna yetersiz. Bu nedenle kentlerde çok kesin bir iş bölümü var. Biri fabrikada çalışıp mal üretiyor; öteki fırıncılık yapıp ekmek satıyor.

Kentlerin içinde buğday da yetişmez. Evler yapışık durumdadır. Buğday yetiştirecek tarla bulunmaz.

Sonra çöple herkes kendi uğraşmaz; kendi alıp bir yerlere dökmeye götürmez. Hele evlerin arasına, kentin içinden geçen dereye bütün çöpler dökülürse sağlığa çok zararlı durumlar ortaya çıkar. Bu nedenle çöp topluca toplanır, topluca kentin çok uzağında yok edilir.

Et de daha çok kasaptan alınır. Herkesin evlerde, balkonlarda tavuk besleme olanağı yoktur.

Kentte herkesin kendi bahçesindeki kuyudan su çekerek su sağlaması da olanaksızdır. Kent o kadar kalabalıktır ki, kuyu suyu yetişmez. Çok uzaklardan özel borularla su getirilip dağıtılması gerekir.

İşe gitmeye gelince, kentler çok ama çok büyüktür. Bu bakımdan mesafeler de uzun olur. Bunlara ancak otobüslerle, dolmuşlarla, otomobillerle ulaşılabilir. Hele kentin içinde eşekle ulaşım hiç olmaz.

Gördüğünüz gibi kentlerde yaşam başka türlü. Köylerdekine benzemiyor. Başka türlü gereksinimler var. İşte Belediye denilen kuruluşu da gereksinimler ortaya çıkarıyor. Belediye parasızca, kötü çalışıyorsa kentlerdeki yaşam köydekine benziyor; yukarıdaki öyküdeki gibi oluyor.

Sonra çöple herkes kendi uğraşmaz; kendi alıp bir yerlere dökmeye götürmez.

MEHMET ANLATIYOR

Okulda arkadaşlar üstüme çullandılar:

— Yuh senin amcana! Belediye Başkanı oldu da ne yaptı? İlk yaptığı işi biliyor musun? Kendi dükkanının önüne asfalt yaptırmak! Sanki koca kentte asfaltlanacak başka yer yokmuş gibi.

Olamaz. Dükkanın önü zaten asfaltlı. Orayı bir daha asfaltlamaya ne gerek var? İnanmadım. Okuldan çıkınca gidip baktım. Gerçekten de yeniden asfaltlanmış. Herkes bu işten söz ediyor; "Başkan olduğunun ikinci gününde yaptığı ilk işe bak. Rezillik!" diyorlar.

Çok utandım. Koştum Tahsin Amca'ya; suratına bağırdım. İnsan önce kendi yolunu yapar mı diye!

TAHSİN AMCA ANLATIYOR

Mehmet faltaşı gibi açılmış gözlerle Belediye'ye geldi. Bağırmaya başladı. "Ayıp değil mi? Kendin utanmıyorsun ama beni arkadaşlarımın arasında küçük düşürdün!" Sonra olayı anlattı. Bizim dükkanın önündeki yolun yeni baştan asfaltlanışını...

Tepem attı. Bundan haberim yoktu. Ama halk sanırdı ki, yolun asfaltlanmasına ben emir verdim. Yollara bakan müdürü çağırttım. Yolu kimin asfaltlattığını sordum. Marifet yapmış gibi gerinerek "ben!" dedi. "Zaten asfalt olan yolu neden bir daha asfaltladık?" dedim. Gene gerinerek "Efendim koca Başkan'sınız. Sizin dükkanın önü pırıl pırıl olmalı. Yarın da sizin evin önüne yeniden asfalt yapacağım." demez mi?

Hele bu sonuncu sözü duyunca çıldırdım. Sanıyor ki, bunlar benim hoşuma gidecek, onu ödüllendireceğim. Benim gözüme girmek için yapıyor. Yakasına sarıldım.

— Bana bak! Elime sopa alır, o asfaltladığın yolda seni döve döve saatlerce kovalarım. Biz buraya kendi yollarımızı asfaltlamak için gelmedik. Halka hizmet için geldik. Yolu olmayanlara, çamurda yürüyenlere yol yapmak için geldik. Sana son bir şans tanıyorum. Bundan sonra yapacağın işlerde, şu beye, bu efendiye yol yapmayacaksın; halka hizmet götüreceksin. Hele tersini yap, seni hemen kovarım.

Müdür bir daha yanlış işler yapmadı.

size bir mektup var

Kardeşim Yeter,

Postada gecikmiş mektubun. Dün aldım. Tam on beş gün olmuş sen yazalı. Gecikmiş işte. Önemli değil. Mektubunu çok beğendim. Benimkini sen nasıl evde okuduysan, ben de seninkini okudum. Daha doğrusu Annem, babam, ablam ayrı ayrı okudular mektubunu. Neriman Öğretmen de okudu. Onun da hepinize selâmı var. Önce onu yazayım.

Mektubunda yazdığın bazı şeyleri bir türlü anlayamadım. Birtakım sorular uyandı kafamda. Babama sordum. Bir şeyler söyledi. İyice anlayamadım yine. Annem de tartışmaya katıldı. Önce adın konusunda yazdıkların çok düşündürdü beni. Demek tam on çocuğu olmuş annenin. Yeter adını da bu yüzden koymuşlar sana. Babam, "köyde yaşayanlar için çok çocuk olmak bir zorunluluktur. Her doğan çocuk ailenin gelirini yükseltir ileride" dedi. Annem de "nüfus planlaması" diye bir şeyden söz etti. Sonra bu nüfus planlaması, köyler ve köylüler için gerekli mi, gereksiz mi onu tartıştılar kendi aralarında. Bir sonuca da varamadılar.

"Nüfus planlaması" sözüne takıldı aklım. Anneme göre herkes besleyebileceği, doyurabileceği, sağlıkla büyütebileceği kadar çocuk sahibi olmalıymış. Bunun için de bu gerçek ailelere iyice anlatılmalıymış. Güçlü bir ülke olmanın bir yolu da buymuş. Uygar ülkelerde, ileri ülkelerde nüfus artışı çok ağırmış... Dedim ya iyice anlayamadım. İlk fırsatta soracağım öğretmenime.

Mektubunda beni asıl şaşırtan yön de beş sınıfın bir arada bir tek öğretmenle ders görmesi. Düşündüm düşündüm bir türlü nedenini bulamadım. Niye böyle oluyor bu? Sen de ilkokulu bitireceğ bu yıl, ben de. Ama beş yıl boyunca sen benim beşte birim oranında ders görmüş gibi oluyorsun. Sana göre ben, senden beş kat daha fazla öğretim görmüş sayılırım. Doğru gelmedi bana. Senin dediğin gibi yapacam, Neriman Öğretmene soracam. Evdekilerle bu konuyu da tartıştık. Babama bakılırsa Türkiye'nin koşulları bunu gerektiriyormuş. Her köye bir okul açma, her açılan okula da her sınıf için bir öğretmen verme olanaksızmış. Sonra köy okullarında öğrenci sayısı azmış. Taş patlasa kırkı, elliyi geçmezmiş. Bu yüzden bir haksızlık yokmuş.

Babamın söyledikleri beni kandırmadı. İsterse öğrenci sayısı yirmi olsun. Değil mi ki öğretmen zamanının tümünü ayırmıyor her öğrenciye, değil mi ki kimi dersleri kendi kendinize yazarak, okuyarak öğreniyorsunuz. Bunda bal gibi bir haksızlık var. Babam da, annem de yok desin. Ortada. Düşün bir, sen de ben de aynı sınava girsek, hangimiz kazanırız? Ben kazanırım elbette. Bunu övünmek için söylemiyorum. Senden daha zeki olduğumu da söylemiyorum. Yanlış anlama. Kimi konuları siz görmemişsinizdir belki de. Sözgelimi bana yazdığın mektupta fiil çekimlerinde yanlışlar yapıyorsun. Belki dilbilgisi dersini çok iyi görmemişsiniz. Bunda senin günahın yok ki... Beş sınıfı bir öğretmen okutursa böyle olur. Babama söyledim bu düşündüklerimi. Bir tuhaf baktı yüzüme. Ben de üstelemedim.

Bobi için söylediklerime ablaların, ağabeyin güldü mü? Tabii onu bir görseler, gülmezler. Mamayla besliyoruz. Her şeyi yemez ki... Dedim ya çok nazlıdır. Bir şey daha söylesem, ağabeyin, ablaların hepten şaşırır. Bobi'yi berbere götürüyor annem; tüylerini kestirip tırnaklarına baktırıyor. Sık sık da veterinere götürüyoruz. Tıpkı bir çocuk gibi bakım istiyor.. Senin Çomar'ın belli ki bunların hiçbirini istemiyor. Sana ileride bir mektubumda hem benim hem de Bobi'nin fotoğrafını gönderecem. Söz.

Yaş günü yapmaman ne fena! Mektubunda en çok buna üzüldüm. Yarın benim yaş günüm. Bir hafta öncesinden annem hazırlıklarına başladı. Anlatayım sana. Bazı arkadaşların anneleri, babaları çocuklarının doğum günlerini yaş günlerini salonlarda kutluyorlar. Parti düzenliyorlar. Ben öyle istemiyorum. Babam da gerek yok diyor. Ben de arkadaşlarımı çağırıyorum. Yarın için sınıfımızdaki sevdiğim çocuklardan 15'ini çağırdım. Bizim apartımanda oturan, benim yaşımda üç arkadaşım daha var onları da çağıracam. Hepimiz bizim salonda toplanacağız. Annem, ablam, teyzem ve teyzemin kızı Nezihe abla da gelecek. Doğum günü pastasını annem pastacıya ısmarlamış. Üzerinde adım yazılı. Ayrıca on bir yaşıma girdiğim için on bir tane de mum dikilecek. Sonra bu mumları üfleyip söndürecem. Herkes beni kutlayacak, bana yaş günü için armağanlar verecek. Pastayı arkadaşlarla yiyeceğiz; kuruyemiş, meyveler de var sofrada. Şarkılar söyleyip oyunlar oynayacağız. İşte yaş günü dediğimiz bu. Doğduğumuz günü kutlama...

Senin doğum günün de belli değilmiş ne kötü... Neyse üzülme.. Bana yine yaz. Mektubunu bekler, selamlarımı gönderirim...

Özgür Ertan

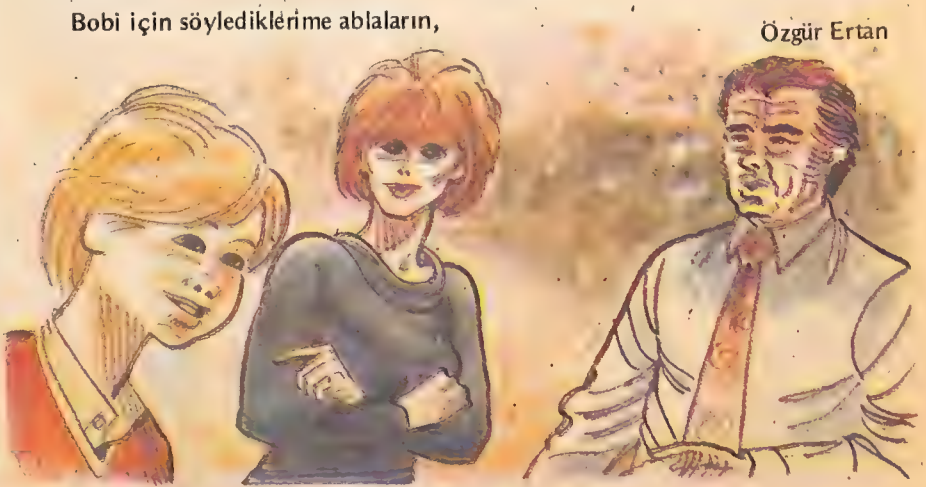

test

SOSYAL BİLGİLER

OSMANLI DEVLETİ'NDEN İMPARATORLUĞA DOĞRU

1. Ele geçirilmesi güç olan bir ülkeyi, üstün askerlik bilgisiyle almayı başaran komutana ne denir?
   a) Serdar
   b) Levent
   c) Fatih
   d) Zeamet

2. Bizans'ın Türkler tarafından alınmasının pek çok nedeni vardır. Bunların bazılarını yanıtlarda görüyorsunuz. En önemli neden acaba hangisidir?
   a) Varlığını koruyabilmek için türlü entrikalar çeviriyordu
   b) Şehzadeleri kışkırtarak Osmanlı ülkesi içinde sık sık iç savaşlara neden oluyordu
   c) Balkan ve Avrupa devletlerini Osmanlılara karşı kışkırtıyordu
   d) Bütün bu olaylar Osmanlıların güçlenip genişlemesini engelliyordu

3. Bu sonuçların hangisi Avrupalıları hızla coğrafi keşifler yapmaya zorlamıştır?
   a) Osmanlı devletinin imparatorluk haline gelmesi
   b) İpek yolu denilen kara yolunun Türklerin eline geçmesi
   c) Cenevizlilerin Karadeniz'den çıkarılması
   d) Bizanslı bilginlerin İtalya'ya gitmeleri

4. İstanbul'un alınması ile hangi çağ bitti ve hangisi başladı?
   a) Ortaçağ bitti, yeni çağ başladı
   b) Eski çağ bitti, yeni çağ başladı
   c) Ortaçağ bitti, yakın çağ başladı
   d) Yeni çağ bitti, yakın çağ başladı?

5. Fatih, bunların hangisinin Macar krallığına bırakılmasında sakınca görmedi?
   a) Sırbistan
   b) Mora Yarımadası
   c) Bosna, Hersek, Arnavutluk
   d) Belgrad

6. Bu beyliklerin hangisi Fatih zamanında Osmanlılara katıldı?
   a) İsfendiyar Beyliği
   b) Ramazan Oğulları Beyliği
   c) Dulkadir Beyliği
   d) Karaman Beyliğinin tümü

7. 1473 yılında, Erzincan yakınlarındaki Otlukbeli denilen yerde yapılan savaşın sonunda bunların hangisi olmamıştır?
   a) Safevi devleti kuruldu
   b) İran ve Horasan ele geçirildi
   c) Uzun Hasan bozguna uğradı
   d) Akkoyunlu devleti dağıldı

8. Bunların hangisi içlerindeki kargaşa ortamından usandıkları ve Osmanlı İmparatorluğuna güvendikleri için kendi istekleri ile Osmanlılara bağlanmışlardı?
   a) Venedik Cumhuriyeti
   b) Napoli Krallığı
   c) Kırım Hanlığı
   d) Midilli ve Ege denizindeki adalar

9. 1481 yılında tahta geçen II. Beyazıt zamanında bu olayların hangisi çok önemli bir sorun oluyordu?
   a) Şah İsmail'in Şiilik mezhebini Anadolu Türkleri arasında yaymaya başlaması
   b) Padişahın devlet işlerini vezirlere bırakıp dervişlerle vakit geçirmesi
   c) Kardeşi Cem'in padişahlığını ilân ederek savaş çıkarması
   d) Hükümdarın yönetim ve siyaset alanındaki zayıflığı

● Karşı sayfadaki haritayı dikkatlice inceliyerek, altındaki soruları yanıtlayın.

ARMAĞANLI SORULAR

Armağanlı sorular dizimizi bu sayımızda da sürdürüyoruz sevgili okurlar. Bu arada yanıtlarını bize gönderen okurlarımıza da küçük bir hatırlatma yapalım: Zarfların üzerine, Milliyet Çocuk Dergisi, Armağanlı Sorular, Basın-Sarayı, Cağaloğlu — İstanbul adresini yazmayı unutmasınlar...

1. Kırmızı renkli, lezzetli, vitamin deposu bir sebzeyim. Gerçek doğum yerim Güney Amerika'nın Bolivya-Peru-Ekvador bölgesidir. Avrupa'ya ancak 1523 yılında getirildim. Ülkemizde de çok iyi tanınır ve sevilirim. Adımı anımsayabilir misiniz?

2. Bir milyon kadar türü bilindiği halde daha bilinmeyen 2 milyon türü olduğu sanılıyor. Dünyanın heryerinde bulunur. En küçük boylusu 0,018 cm. en büyük boylusu ise 98 gr. ağırlığında ve 15 santim dolayında uzunluğundadır. Acaba bu canlı türüne ne ad verilir?

3. 1564 yılında İngiltere'nin Stratford kentinde doğdu. 1594 yılıyla 1611 yılları arasında yaklaşık 37 oyun yazdı. Zamanımızda bile büyük bir yazar ve ozan olarak anılır. Oyunları dünyanın her yerinde sahnelenmiştir. Yazarlığının yanı sıra tiyatro oyunculuğu da yapmıştır. Bu büyük yazarın adını biliyor musunuz?

1. İran'ın güneyinde bulunan deniz, körfez ve boğazın adları üç yanıtta doğru, birinde yanlıştır. Yanlış olan hangisidir?
   a) Aden Körfezi
   b) Basra Körfezi
   c) Hürmüz Boğazı
   d) Umman Körfezi

2. 1 numara ile gösterilen ülkenin adı nedir?
   a) Sovyetler Birliği
   b) Afganistan
   c) Pakistan
   d) Hindistan

3. Haritada Türkiye kaç numara ile gösterilmiştir?
   a) 3
   b) 4
   c) 5
   d) 6

4. 6 numara ile gösterilen noktada İran'ın hangi şehri vardır?
   a) Şiraz
   b) İsfahan
   c) Tahran
   d) Tebriz

GEÇEN HAFTANIN YANITLARI

MATEMATİK
1)b, 2)d, 3) a, 4) b, 5) c, 6) a, 7) d, 8) d, 9) c, 10) c, 11) b, 12) d, 13) a, 14) b, 15) d, 16 a, 17) c, 18) c, 19) d.

GENEL KÜLTÜR
1) a, 2) c, 3) a, 4) c, 5) a, 6) d, 7) a, 8) b, 9) a, 10) b, 11) b, 12) d, 13) a.

ARMAĞANLI SORULAR
1) Libya - Muammer el Kaddafi
2) Mehmet Seyda. 3) Nil.

GENEL KÜLTÜR

1. Olimpiyat Oyunları hepinizin bildiği gibi bu yıl 19 Temmuz—4 Ağustos tarihleri arasında Moskova'da yapılacak. 1896 yılından bu yana her dört yılda bir yinelenen bu oyunlar saptanan iki tarihte yapılamamıştır: 1940 ve 1944. Bunun nedeni nedir?
   a) O yıllarda hava koşullarının elverişsiz olması
   b) İkinci Dünya Savaşı yüzünden iptal edilmesi
   c) Avrupa devletlerinin oyunları boykot etmeleri
   d) Olimpiyat Komitesinin oyunlara sekiz yıl ara verme kararı

2. Dünyanın bilinen en eski sporu İsa'dan 3 bin yıl önce Mısır'da ortaya çıkmıştır. Daha sonraları, İsa'dan 1067 yıl sonra İngilizler tarafından benimsenen bu spor dalının adı nedir?
   a) Atletizm
   b) Boks
   c) Güreş
   d) Sürek avı

3. Dünyanın en büyük denizinin yüzölçümü 165 240.000 kilometre karedir. Tüm deniz yüzölçümlerinin % 45.7'sini oluşturan bu denizin adı nedir?
   a) Atlas Okyanusu
   b) Pasifik Okyanusu
   c) Hint Okyanusu
   d) Kuzey Buz Denizi

4. Güney Afrika Cumhuriyeti'nin dışarıya sattığı en önemli gelir kaynağı şunların hangisidir?
   a) Petrol
   b) Altın, elmas, yün
   c) Makine
   d) Halı, kumaş, krom

5. Buhar makinesinde kazandaki buhar basıncını gösteren aletin adı nedir?
   a) Barometre
   b) Voltmetre
   c) Manometre
   d) Termometre

6. Tekerleğin bulunmasıyla birçok şeyin taşınması kolaylaşmıştır. Tekerleğin yaptığı iş aşağıdakilerden hangisidir?
   a) Sürtünmeyi azaltmak
   b) Sürtünmeyi artırmak
   c) Yoldan kazandırmak
   d) Hiçbiri

7. Havası boşaltılmış bir fanusun içine koyduğumuz zilin sesini duyabilir misiniz?
   a) Duyarız
   b) Az duyarız
   c) İyi duyarız
   d) Hiç duymayız

8. Halen İngiltere tahtında kraliçe II. Elisabeth oturmaktadır. 1952 yılında babasının ölümüyle boşalan tahta geçen kraliçe 28 yıldır bu görevini sürdürmektedir. Kraliçenin babasının adını biliyor musunuz?
   a) VII. Edward
   b) VIII. Edward
   c) V. George
   d) VI. George

9. Dünyanın en yüksek barajının nerede olduğunu biliyor musunuz? Bu barajın yüksekliği 317 metredir ve yapılması 1975 yılında tamamlanmıştır.
   a) İsviçre
   b) İtalya
   c) Sovyetler Birliği
   d) Amerika Birleşik Devletleri

10. Cumhuriyetimizin ellinci kuruluş yıldönümü için bir marş bestelenmiştir. Bu marşın bestecisinin adını biliyor musunuz?
    a) Adnan Saygun
    b) Necil Kâzim Akses
    c) Nevit Kodallı
    d) Ferit Alnar

11. Bir Avrupa ülkesi olan Arnavutluk'un yüzölçümü 28 748 km 2 nüfusu ise 2 milyon dolayındadır. Bu ülkenin başkentinin adını biliyor musunuz?
    a) Tiran
    b) Varşova
    c) Sofya
    d) Belgrat

12. Aşağıdaki Güney Amerika ülkelerinden biri hariç tümünde anadil İspanyolcadır. Portekizce konuşulan o tek ülkeyi bilebilecek misiniz?
    a) Arjantin
    b) Peru
    c) Paraguay
    d) Brezilya

SİNEMA TV

Televizyondan sinemaya geçen dizi filmlerin sayısı gün geçtikçe artıyor...

«UZAY YOLU» SİNEMA FİLMİ OLDU

TELEVİZYONDA ilgi çeken diziler birbiri ardından sinemaya aktarılıyor. Bu kervana geç-tiğimiz aylarda, "Uzay Yolu"da katıldı. Anımsayacağı-nız gibi dünyanın ileri bir karakol gemisi olan "Atılgan"ın serüvenlerini konu alan dizi ülkemizde de göste-rilmiş, ve çok tutulmuştu...

Filmde başrolleri yine te-levizyon dizisinde oynayan-lar paylaşıyorlar. Kaptan Kırk (William Shatner), Spock (Leonard Nimoy) ve Doktor McCoy (Deforrrest Kelley) üçlüsü gemiyi serü-venden serüvene koşturu-yorlar. Yeni yaşamlar ve ye-ni uygarlıklar arıyorlar. Da-ha önce hiç bir insanın ayak basmadığı gezegenlere yol-culuk ediyorlar...

Sinemaya da aktarılan bu dizi, aslında dünya televiz-yonlarının en eski dizilerin-den biri. Tam 13 yıldır, 150 ayrı ülkede birden gösteril-iyor.

Uzay Yolu türünden bi-lim-kurgu dizi filmleri do-ğaldır ki ileri teknolojiye ~~bulaşmış~~ ülke insanlarının düşgücüne kolaylıkla uyu-yor. Fakat gelişmekte olan ülkelerin televizyonlarında bu diziler daha bir ilgiyle iz-lenmektedir. Bu ilgi hem o ülke insanlarının çağdaş tek-nolojik düzeye erişme dilek-lerinden hem de bilinmeye-ne karşı sınırlı eğitim orta-mında duyulan güçlü susa-mışlıktan kaynaklanıyor.

"Uzay Yolu" filminin özgün afişi... Gökkuşağının içinde Kaptan Kirk ve Spock görülüyor.

İşte sizlere filmden bir sahne... Atılgan'ı yöneten iki beyin, Kaptan Kirk ve Spock tartışıyorlar.

Uzay Yolu'nun film o-larak sinemaya aktarılması bize gelecek yıllarda sinema-nın yöneleceği alanları da yansıtıyor. Öyle ki uzay de-nemelerinin gittikçe yoğun-laştığı çağımızda artık yal-nız "uzayda bir yere git-mek", "uzayda bir serüven geçirmek" gibi konuları de-ğil, uzay çocuk sorunlarını, uzaydaki sevgi öykülerini, uzaydaki toplumsal ilişkileri konu alabilecek filmlerin de yapılabileceğini şimdiden düşünebiliyoruz.

Jules Verne'nin bilim-kurgunun ilk örnekleri ola-rak bilinen romanları artık yeterli bir konu özgürlüğü taşımıyor. İnsanlar daha öz-gün daha ayrıntılar içeren uzay filmlerini dileyebilecek

düzeye ulaşmış bulunuyor-lar.

Çocuklarsa yaşamlarının erken yıllarında bu engin düz-gerçek dünyasına dalı-yorlar. Ve toplumun her ke-siminden daha çok istenç-li oluyorlar.

Boşuna denmemiş "gele-cek çocukların" diye. Uzay da öyle; uzay, geleceğin top-lumunun dünyası olacağını şimdiden belli etmiş bulu-nuyor.

GOLDRAKE'DEN SONRA

Japonların, "Remy"den önce yarattığı, Goldrake adlı çizgi-filmi yine bu sayfalarda sizlere tanıtmıştık. Ama çizgi-film, içindeki korkunç sahneler nedeniyle dünya televizyonlarında pek tutulmadı. Japonlar da çözümü yeni bir çizgi-film yapmakta buldular.

EKRANA YENİ BİR ÇİZGİ-FİLM GELİYOR

HEIDI İLE GÜLÜYORDUK REMY İLE AĞLAYACAĞIZ

BUGÜNLERDE dünya televizyonlarında çizgi-filmler arasında en çok sözü edileni kuşkusuz Remy.

Hector Malot'un "Kimsesiz" adlı romanından Japon yapımcılarınca televizyona uyarlanan bu çizgi film, büyük bir olasılıkla TRT TV'nin satın almasıyla ekrana getirilecek.

Hektor Malot'un "Kimsesiz" adlı 1878'de basılan romanı, o tarihte de büyük ilgi görmüştü. Bir berberin yanında çalışan, öksüz bir çocuk olan Remy'nin öyküsünü anlatan roman bugün klasikler arasında yer alıyor.

Filmin öyküsü kısaca şöyle: Çocuğu ölen berber, kimsesiz olan Remy'i evlat edinir. Ancak doğduğundan beri yüzü gülmemiş olan Remy'nin bu kez de şanssızlık yakasını bırakmaz. Parasal durumu bozulan berber, kendisini yaşlı bir adamın yanına verir. Daha sonra Remy, oğlunu hava değişimi için Fransa'ya götüren bir İngiliz bayanla tanışır.

İki çocuk arkadaş olurlar. Bu arada Remy'e bakan yaşlı adam cezaevine düşer ve bir yolunu bularak kaçarken öldürülür. Remy gene yalnız kalır. Bu kez, bir delikanlı ile karşılaşır. Birlikte ülkeden ülkeye dolaşırlar. Remy, ailesi sandığı berberin yanına döner. Ancak onların kendi anne-babası olmadıklarını öğrenir. Bundan itibaren gerçek ailesini aramak için yollara düşer.

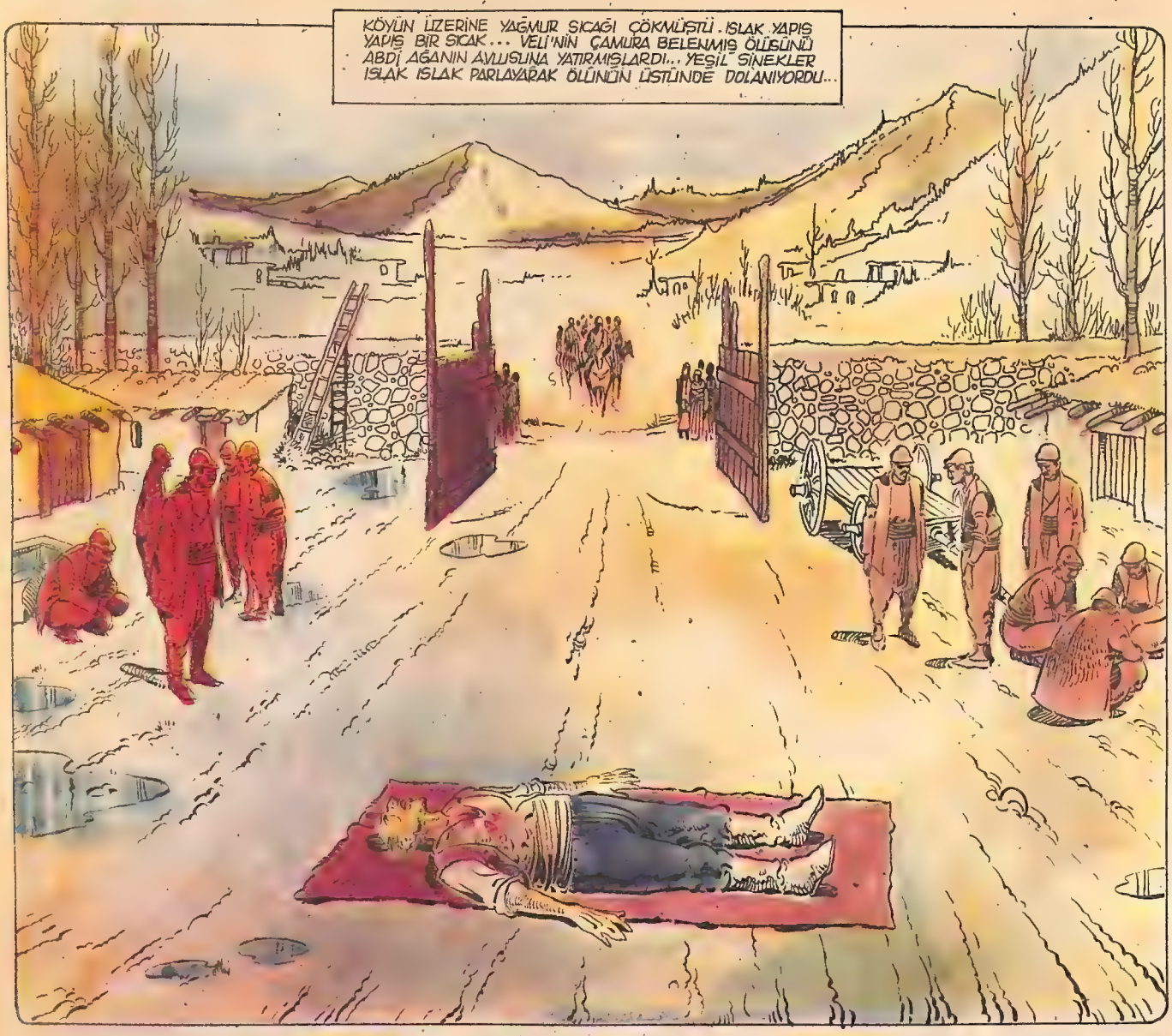

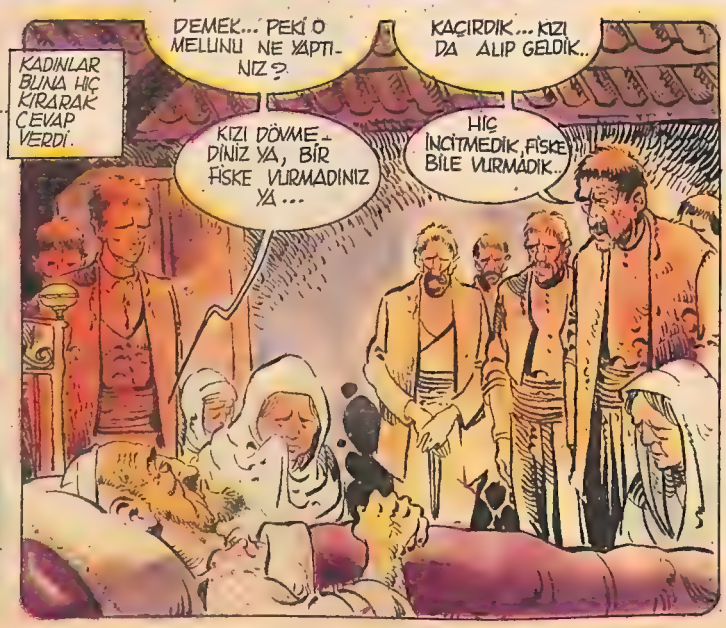

HERKES BİLİRDİ, ABDİ AĞA KIZDIĞI BİRİSİNİ DÖVMEZSE ONA ÇOK BÜYÜK BİR KÖTÜLÜK YAPACAKTIR EĞER DÖVER UNUTULUR GİDERDİ. AĞAYA KARŞI BİR SUÇ İŞLEYEN KÖYLÜ GELİR ÖNÜNE OTURUR DAYAK YİYİNCEYE KADAR KALKMAZDI...

YAŞAR KEMAL/ Çizen: İSMAİL GÜLGEÇ

ABDİ AĞANIN BÜYÜK OĞLU YEPYENİ BİR TABANCA ÇIKARIP GETİRDİ...

TEKER TEKER BAKIN. KIZIN ELİNDEN ALDIĞINIZ TABANCA BU MU? VELİYİ VURAN TABANCA. İYİ BAKIN...

İŞTE BU VELİ'Yİ VURAN KIZIN TABANCASIDIR. KIZ DÜŞÜRDÜ. HACI ALDI...

... KAÇARLARKEN DE KIZIN KOLUNA YAPIŞTI, BIRAKMADI. OĞLAN KAÇTI. ELİNİZİ VİCDANINIZA KOYUN, BÖYLE SÖYLEYİN. BU YIL SİZDEN MAHSUL ALMAYACAĞIM. HAYVANLARI DA SİZE BAĞIŞLAYACAĞIM. BÖYLE GÖRDÜNÜZ, BÖYLE SÖYLEYİN. DEĞİL Mİ HACI?

ÖYLE OLDU, CANIN SEVDİĞİM AĞAM. TAM ÖYLE OLDU İŞTE. TABANCA DÜŞÜNCE BEN ALDIM YERDEN. KIZ OĞLANIN, YANİ O MELUN İNCE MEMED'İN ELİNİ TUTMUŞ KAÇIYORDU. SARILDIM BIRAKMADIM KIZI. GÖZLÜMÜN ÖNÜNDE VURDU VELİ'Yİ KIZ. AAAH VELİ AĞAM. BEŞ PARALIK AVRAT KURŞUNUNA GİDEN YİĞİT VELİ AĞAM.

SAĞOL HACI. YA SEN ZEKERİYA. SEN DE BÖYLE Mİ GÖRDÜN?

AYNEN BÖYLE GÖRDÜM AĞAM.

TOPAL ALİ SEN?

BEN... BEN HİÇ BİR ŞEY GÖRMEDİM AĞA... HİÇ BİR ŞEYCİK. BİR İZ SÜRDÜM DİYE KÖYLÜ YÜZÜME BAKMIYOR. ÇOCUKLAR BİLE ARKASINI DÖNÜYOR. AVRADIM BİLE TİKSİNEREK BAKTI. BANA. KONUŞMADI BİLE...

"AĞA BUNU BÖYLE BİLESİN. BEN HİÇ BİR ŞEY GÖRMEDİM. MEMED'İN SENİ VURDUĞUNU BİLE GÖRMEDİM...

TOPAL ALİ, TOPAL ALİ. KÖYDE DURMA GAYRİ... EVİNİ YÜKLE, NEREYE GİDERSEN GİT. BİR GÜN DAHA KALIRSAN EVİNİ BAŞINA YIKTIRIRIM. DUYDUN MU TOPAL ALİ.

NAMUSSUZLAR, NANKÖRLER, EKMEKSİZLER. HEPİNİZ BÖYLE GÖRDÜNÜZ DEĞİL Mİ?

BÖYLE GÖRDÜK AĞAM...

ÖĞLEN SONUYDU Kİ İKİ SÜNGÜLÜ JANDARMA, DOKTOR, SAVCI VE GEDİKLİ ÇAVUŞ GELDİLER.

GÖMEBİLİRSİNİZ.

AYNI ANDA AVLUNUN BİR KÖŞESİNDE GÖRGÜ ŞAHİDİ KÖYLÜLER ABDİ AĞADAN ALDIKLARI HAYVAN VE MAHSUL SÖZÜNÜN SEVİNCİYLE VERECEKLERİ İFADEYİ EZBERLİYORLARDI...

ÖNCE HATÇE'Yİ SORGUYA ÇEKTİ SAVCI. SONRA SIRA ÖBÜR ŞAHİTLERE GELDİ...

MEMED, ABDİ AĞAYA ATEŞ EDERKEN BİR DE BAKTIM BU KIZ, HATÇE ELİNDE BİR TABANCA, NİŞAN ALMIŞ, VELİ'YE ATEŞ EDİYORDU. VELİ YERE DÜŞÜNCE, ELİNDEKİ TABANCAYI ATTI. VARDIM ALDIM YERDEN. İKİSİ DE KAÇARKEN KIZI YAKALADIM. MEMED KAÇTI...

HATÇE, HACININ İFADESİNE ŞAŞTI KALDI. HİÇ DE OLAY BÖYLE OLMAMIŞTI. NEDEN BÖYLE SÖYLÜYORDU AGABA?

SABAHLEYİN İKİ JANDARMANIN ÖNÜNE KATIP HATÇE'Yİ GÖTÜRDÜLER...
HER ZAMAN BÖYLE OLURDU, AĞA ONLARA NE SÖYLEYECEKLERİNİ EZBERLETİR. SONRA DA HÜKÜMET ADAMININ KARŞISINDA BÜLBÜL GİBİ ŞAKIRDARDI. EZBERLEDİKLERİ BİTİP DE BAŞKA BİR SUAL İLE KARŞILAŞIRLARSA ŞAŞIRIR "GERİSİNİ BİLMİYORUM" DERLERDİ...

VELİ'Yİ SENİN VURDUĞUNU SÖYLÜYOR. NE DİYORSUN HATÇE?

YOOK... BEN NASIL VURURMUŞUM KOCAMAN ADAMI?

SONRA ZEKERİYA'NIN İFADESİ ALINDI. ONDAN SONRA DA TOMRUK MUSA'NIN. DAHA SONRA DA ÖBÜR ŞAHİTLERİN İFADESİ ALINDI. HEPSİ, HACI NE SÖYLEDİYSE AYNINI SÖYLEDİLER. NE BİR KELİME EKSİK, NE BİR KELİME FAZLA. ŞAHİTLERİN AYNI İFADESİ HATÇE'NİN YÜREĞİNE KORKU DÜŞÜRDÜ. O GECE SAVCI VE ÖTEKİLERE ZİYAFET ÇEKİLDİ. HATÇE'Yİ DE BİR ODAYA HAPSETTİLER...

büyük yarışmamız

BİZE ÇOK GÜZEL ÖYKÜLER, ŞİİRLER, RESİMLER, KARİKATÜRLER GÖNDERİYORSUNUZ. İÇİNİZDEN DEĞERLİ SANATÇILAR ÇIKACAĞINA İNANIYORUZ. ÇALIŞMALARINIZI DEĞERLENDİRMEK AMACIYLA BİR YARIŞMA DÜZENLEDİK. BU YARIŞMAYA HEPİNİZİN KATILMANIZI BEKLİYORUZ.

KOŞULLAR:

1) Yarışma, ÖYKÜ, ŞİİR, RESİM ve KARİKATÜR olmak üzere dört dalda düzenlenmiştir.
2) 15 yaşından küçük her okurumuz bu yarışmaya katılabilir.
3) Dileyen okurumuz bu yarışmaya her dalda katılabileceği gibi, seçtiği bir tek dalda da katılabilir.
4) ÖYKÜ: Yarışmaya gönderilecek öyküler, en az 500 kelime olacak ve kâğıdın bir yüzüne okunaklı yazıyla yazılacaktır.
   ŞİİR : Şiirler istenilen uzunlukta olabilir. Kâğıdın bir yüzüne okunaklı yazıyla yazılacaktır.
   RESİM: Resimler renkli olacaktır. Kuruboya, suluboya, keçeli kalem ya da mumlu kalem kullanılabilir.
   KARİKATÜR : Karikatürler siyah-beyaz olacaktır. Beyaz kâğıt üstüne siyah mürekkeple ya da tükenmez kalemle çizilecektir.
5) Yarışmacılar, gönderdikleri öykü ve şiirlerin altına, resim ve karikatürlerin arkasına adlarını, yaşlarını, adreslerini yazacaklardır. Dileyenler fotoğraflarını da gönderebilirler.
6) Çalışma, en geç 15 Şubat 1980 tarihine kadar, şu adrese postalanacaktır.

MİLLİYET ÇOCUK DERGİSİ
"YARIŞMA"
MİLLİYET YAYINLARI
Basın Sarayı
Cağaloğlu
İstanbul

ÖDÜLLER:

Her dalda ayrı ayrı şu ödüller dağıtılacaktır:

Birinciye	:	1000 liralık kitap
İkinciye	:	500 liralık kitap
Üçüncüye	:	300 liralık kitap
Dördüncüye	:	100 liralık kitap
Beşinciye	:	100 liralık kitap

SEÇİCİLER:

Yarışmaya katılacak çalışmalar, aşağıdaki sanatçılar tarafından değerlendirilecektir. (alfabe sırasıyla):

*

ŞİİR
YALVAÇ URAL
KEMAL ÖZER

RESİM
İSMAİL GÜLGEÇ
AYDIN ÜLKEN

ÖYKÜ
SELİM İLERİ
MUSTAFA ÖNEŞ

KARİKATÜR
ALTAN ERBULAK
MISTIK

İKİ ÖYKÜCÜK

YUSUF ATILGAN

ÇIRAK

HACIRAHMANLI köyünden Kocagöbeğin İbrahim tahta sandalyeye bir ayağını altına alarak oturmuş, sararmış bıyıklarından cıgara dumanı süzdürerek anlatıyordu:

— Bak oğul, gene de en iyisi okumak, sonunda da bir baltaya sap olmak derim ben. Doğru "iş, iş" deyince tavuklar bile kaçar ama yeryüzünde birşey yapmadan, birşey üretmeden yaşanmıyor. Babam beni küçük yaşta Saraç Ali'nin yanına çırak verdi, "iyi öğren, sanat altın bileziktir" dedi.

Ustam işini bilen, çok çalışkan bir adamdı. Tarlaları, bağı falan vardı ama o zamanlar kuru üzümün okkası 3–4 kuruş, buğdayın çuvalı bir liraydı. Beygir koşumu; ayakkabı yapımından sağlıyordu geçimini daha çok. Her sabah erkenden dükkana gelirdim; bir gün bile dükkanı kapalı bulmadım; ustam benden önce gelmiş, çalışmaya başlamış olurdu. Yapıldığından beri belki de hiç silinmemiş, tozlu, sineklerin benek benek kirlettiği pencerenin önündeki tezgâhın arkasında oturur, akşama değin yalnız bir kez öğleleri yemek ve ayakyoluna gitmek için kalkardı yerinden. Elbet ben de, karşısına oturur bana verdiği işleri yetiştirmeye uğraşırdım. Ara sıra soluk gaz lambası ışığında geceleri bile çalışırdık. İşi öğrenirken ustamın çok dayağını yedim; ama birini hiç unutamam. Sıcak bir yaz öğlesonuydu; ustam elindeki belleme kayışını bırakıp gerindi; "İbram, ben biraz uyuyacağım, tam on dakika sonra beni uyandır" dedi ve başını duvara dayayıp hemen uyudu. Gözüm duvara asılı saatta ben de dinleniyordum. On dakika doldu; "hadi biraz daha uyusun, çok yorgun" diye düşünüp iki-üç dakika sonra seslenip uyandırdım. Hemen saata bakıp "Ulan ben sana on dakika demedim mi? Niye geciktirdin?" diyerek iki yanağıma iki tokat attı.

Yusuf Atılgan

ARILAR

BABAMIN ölümünden sonra köye dönüp çiftçiliğe başladığım yıl bir akşam Osman'ın kahvesinde bir köşede Kocagöbeğin İbrahim'le oturmuş konuşuyorduk. O gene bir ayağını altına almış, cigarasına kahvesini katık ediyordu.

— Yahu sağdıç, sen bunca yıl okullarda okuduktan sonra niye dönüp geldin buralara? Çiftçiliğin güçlüğü, üzgüntüsü bir yana, bir de ekşi ekşi burnunun direğini sızlatacak beygir pisliğinin kokusu; içini karartacak. Geçen gün gördüm seni, kır tarlayı sürüyordun. Belâlı yer oralar; tava gelsin diye beklersin toprak taş gibi donar, pulluk batmaz. Yaşken süreyim dersin pulluğun bıçağına, kulağına yapışır; işin yoksa on adımda bir durdur beygirleri, çizmeden çekel'i çıkarıp bıçağı, kulağı kazı. Yanaşma kaçıran yerler. Delikanlılığımda bir gün bizim bir tarlayı sürüyordum. Üç evleğe böldüm; önce iki kıyıyı sürüp orta evleğe başladım. Gidip geldikçe tek tek eşek arıları görüyordum tarlanın ortasına doğru. "Ula ne işi var burda bunların? Anlaşılan bir tarlasıçanı leşi bulmuşlar da ona geliyorlar" diye geçirdim kafamdan. Oysa yuvaları varmış orda hınzırların; pulluk yuvayı terskepçe edince bir vızıltıdır aldı ortalığı; arılar beygirlere, bana öfkeyle saldırdılar. Beygirler parladı kaçtı pullukla kıç ata ata, koşumları falan kopardılar. Ben bir yandan kaçıyorum, bir yandan da pantolonu, donu, gömleği atıyorum üstümden; yakamdan, paçamdan girmişler içime, boyuna sokuyorlar. Bedenim şişmiş, yana yana üç gün yattım evde; bereket Hacı Vehbi'nin panzehirine, ölümden kurtardı beni.

* Çekel; pulluğa yapışan yaş toprağı kazımakta kullanılan araç

YARININ BÜYÜKLERİNE

ABeCe yayınları

ÇOCUK ŞİİRLERİ DİZİSİ

1 — Denizler Sincabı / Refik Durbaş
2 — Toprağın Türküsü / Medeni Ferho
3 — İkinci Baskı / Refik Durbaş
4 — Gerçeğin Masalı / Sennur Sezer
5 — Müzik Satan Çocuklar / Yalvaç Ural
6 — Dünya Çocukların Olacak / Muazzez Menemencioğlu

ÇIKACAK OLAN KİTAPLAR

7 — Mary / Assen Bossev
8 — Kirazlı Mescit Sokağı / Ataol Behramoğlu
9 — Küçük Emekçi / Özgür Coşkun
10 — Akkız Ülkesi / Ali Yüce
11 — Barış / Arıstophanes

ÇOCUK ROMANLARI DİZİSİ

1 — Çingene Çocuğu / Hasan Kıyafet
2 — Uctu Uctu Ali Uçtu / Muzaffer İzgü
3 — Bizim sinemamız Var / Mustafa Balel
4 — Çizmelerim Keçeden / Ümit Kaftancıoğlu
5 — Sıpa / Hüseyin Başaran
6 — Taşbeni / Sadun Akız
7 — Kaf Dağındaki Mor Çiçek / Hale Öc

ÇOCUK ÖYKÜLERİ DİZİSİ

1 — Savaş ve Küçük Barış / Demirtaş Ceyhun
2 — Karne Parası / Hikmet Altınkaynak
3 — Cintepe / Yusuf Savaş
4 — İki Çocuk / Oktay Akbal
5 — Gönen Öyküleri / Ö. Faruk Toprak
6 — Kitabın Öyküsü / Reha Öz
7 — Alo Çocuklar / Talip Apaydın

ÇIKACAK OLAN KİTAPLAR

8 — Elif İle Yaralı Mahmut / Adnan Binyazar
9 — Dünya Çocukları / Seçici Kurulca Hazırlanmıştır
10 — Çocuklar Büyürken
Büyükler Küçülür / Memet Türkkan
11 — Misketler Sermaye / Süleyman Bulut
12 — Annemin Yüzü / Necati Cumalı

ÇOCUK MASALLARI DİZİSİ

1 — Dünyaya Masallar / Işıl Özgentürk
2 — Armutlu Tarla / Başaran
3 — Boyalı Irmak / M. Başaran
4 — Özgürlük Perisi / Esen Yel

ÇIKACAK OLAN KİTAPLAR

5 — Dehak / Ebubekir Pamukçu
6 — Şarkıcı Yavru Karga / Svtoslav Mınkov
7 — Küçük Ayının Başına Gelenler / Georgi Avgarskı
8 — Altın İbikli Horoz / A. Tolstoy

ÇOCUK ÇİZGİ DİZİSİ

1 — Küçümen I / Haslet Soyöz
2 — Küçümen II / Haslet Soyöz
3 — Küçümen III / Haslet Soyöz (çıkacak)
4 — Küçümen IV / Haslet Soyöz (çıkacak)

ÇOCUK BİLİM — KURGU DİZİSİ

1 — Yabancılar / Rıza Zelyut
2 — Uzayda Savaş / Rıza Zelyut (çıkacak)

ÇOCUK EĞİTİCİ ÖĞRETİCİ DİZİSİ

1 — Şişgöbek Amca / B. Yasemin
2 — Yer Altında Kırmızı İğne / Sıti Sultan
3 — Dedem Çıra Babam Kandil / Emel Emin Atılgan
4 — Açıklamalı Atasözleri / Ahmet Türkkan
5 — Anıtların Öyküsü / Adnan Özyalçıner (çıkacak)
6 — Köklügiller (çıkacak)

Not: Toplu isteklerde % 40'a kadar indirim yapılır.

MATEMATİK OYUNLARI

UĞUR AKER

PİSAGOR'UN KÖLESİ

Pisagor, zamanının ünlü kenti Efes'te uzun yıllar oturmuş. Kentin yanıbaşındaki Artemis Tapınağı o zamandan bu yana dünyanın harikalarından biri olarak kabul ediliyor. Pisagor'un yaşadığı Milattan Önce altıncı yüzyılda Artemis Tapınağı'nın 137 sütunu varmış. Öndeki 36 sütun kabartmalarla kaplıymış. Ziyaretçilerin getirdiği birçok armağanın yanı sıra Artemis'in çok göğüslü bereket tanrıçası heykelleri tapınağın her köşesini süslüyormuş.

Bir gün Pisagor kölelerinden birini hırsızlık yaparken yakalamış. Kendisine hiçbir külfet olmayacak biçimde kölesini cezalandırmanın bir yolunu düşünmüş ve bir yöntem bulmuş. Kölesine, Artemis Tapınağı'nın bir kenarından başlamasını, 7 sütun boyunca ileri geri yürümesini ve 1000 tane sütun saymasını söylemiş.

— Yedinci sütunun etrafından dolanıp geri döndüğünde altıncı sütunu sekiz diye sayacaksın. Sütun sayısı 1000 olunca dur ve baştan kaçıncı sütunun bininci olduğunu gel bana söyle, demiş.

Pisagor gibi siz de önceden yedi sütundan hangisinin birinci sütun olacağını bulabilir misiniz?

ÇÖZÜMÜ

13	14	15	16	17	18	19
1	2	3	4	5	6	7
x	x	x	x	x	x	x
13	12	11	10	9	8	7
12	24	23	22	21	20	19

Sütunları x diye gösterirsek kölenin saydığı sütunları yukarıdaki gibi belirtebiliriz. Dikkat ederseniz bir gidiş gelişte 12 sütun sayılıyor. İkinci gidiş geliş 13'le, üçüncü gidiş geliş 25'le başlıyor. Demekki 1000'i 12'ye bölersek kölenin kaç gidiş geliş tamamladığını ve kalan sayıdan da 1000'e erişmek için kaç sütun daha sayması gerektiğini bulabiliriz.

BİZİM EVE BENZİYOR

Babamla sokaktan geçerken
Evler üstüne konuşuyoruz
Bazılarının bizim eve
Çok benzediğinde anlaşıyoruz

Çünkü onların da bizimki gibi
Kiminin önünde
Ve kimininse daracık balkonunda
Vita ve gazyağı tenekesinden
Çiçek saksıları

ABDÜLKADİR BULUT

KARGALAR VE PEYNİR

Pisagor'dan söz ederken ünlü Pisagor Kuramıyla çözülecek bir de sorumuz var. Hatırlarsınız, Pisagor Kuramı'na göre, "Bir dik üçgenin uzun kenarının karesi diğer iki kenarın karelerinin toplamına eşittir."

Birbirinden 50 metre uzaklıkta iki kulenin tepesinde birer tane karga var. Kulelerden biri 30, diğeri 40 metre yükseklikte. İki kule arasında öyle bir yer seçelim ki, yere koyacağımız peynire aynı anda ve eş hızla uçmaya başlayan kargalar aynı anda erişsinler. Peyniri kulelerden ne kadar uzağa koymalıyız? (Peynirin bir kuleye olan uzaklığını bulursanız diğer kuleye olan uzaklığını, bulduğunuz sayıyı 50 metreden çıkararak saptayabilirsiniz.)

ÇÖZÜMÜ

Kargaların uçmaya başladıkları an ve hızları eş olduğuna göre uçtukları uzaklık da eşit olmalı ki, aynı anda peynire erişsinler. Çizimden bu uzaklığın iki ayrı dik üçgenin uzun kenarları olduğunu görüyoruz. Pisagor Kuramı'na göre kısa kenar karelerinin toplamı uzun kenar karesine eşittir. Ama uzun kenar iki üçgende de aynı olduğuna göre kısa kenar karelerinin toplamı birbirlerine eşit olmalı:

$(40)\,2 + (x)\,2 = (30)\,2 + (50\text{-}x)\,2$
$1600 + x? = 900 + (2500\text{-}100x + x?)$
$1600 + x2 = 900 + 2500 - 100x + x2$
$x2 + 100x - x2 = 900 + 2500 - 1600$
$100x = 1800$
$x = 18$ m.
$50\text{-}x = 32$ m.

30 m.
40 m.
50 - x x

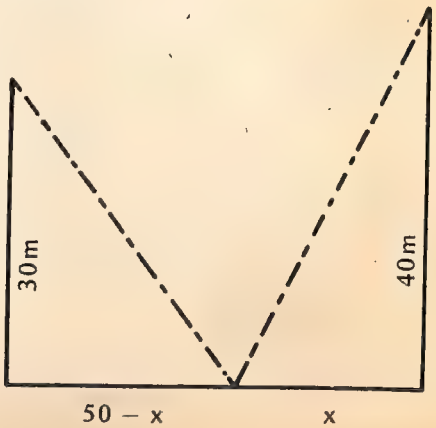

MEKTUP ARKADAŞI

Türkiye'nin her yöresinden yeni arkadaşlar edinmek ister misiniz? Bize adınızı, adresinizi, nelerle ilgilendiğinizi kısaca yazın. Bu köşede yayımlayalım...

- EVREN ALBAŞ: Yaşım 9. Pul ve kart biriktiririm. Müzik dinlemeyi severim. Yazışmak istiyorum.
  Adres: Hamidiye Mah. T.R.T. Sok. Başak Ap. D. 7 MERSİN
- İSMAİL KÖKSAL: Yaşım 14. Boş zamanlarımda kitap okur, müzik dinlerim. Pul ve kart biriktiririm. Çeşitli kentlerden arkadaşlarla yazışmak istiyorum.
  Adres: 25 Mayıs Mah. Şeker Sok. No: 26 K 1 Havza – SAMSUN
- FÜSUN MARANGOZ: Yaşım 9. Kart biriktiririm. Resim yapmayı, müzik dinlemeyi, kitap okumayı çok severim. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum.
  Adres: Türk İş Blokları 16/5 İçaydınlıkevler – ANKARA
- KÖKSAL TUĞ: Yaşım 15. Kitap okumayı, bisiklete binmeyi, müzik dinlemeyi, futbol oynamayı seviyorum. Dergi okurlarıyla yazışmak istiyorum.
  Adres: Endüstri Meslek Lisesi 1–A No: 267 GÜMÜŞHANE
- ÖZLEM ATAY: Yaşım 11. Müzik dinlemeyi ve kitap okumayı severim. Dergi okurlarıyla yazışmak istiyorum.
  Adres: Bağlar Cad. Ayaşlı Ap. 3/19 Seyranbağları – ANKARA
- MEHMET ALTINTAŞ: Yaşım 15. Pul biriktiririm. Yüzmeyi ve futbolu çok severim. Yazışmak istiyorum.
  Adres: Bakkal Zeynep Şahvelioğlu Eliyle Baruthane – SAMSUN
- DENİZ ILGAZ: Yaşım 13. Boş zamanlarımda kitap okur, bale yaparım. Pul biriktiririm. Yazışmak istiyorum.
  Adres: 1. Cad. 5. Sok. 42/5 Bahçelievler – ANKARA
- YAŞAR AYDIN: Yaşım 15. Spor yapmayı ve müzik dinlemeyi severim. Dergi okurlarıyla yazışmak istiyorum.
  Adres: İstiklâl Mah. Aydın Sok. No: 52 ADAPAZARI
- FUNDA KURT: Yaşım 10. Boş zamanlarımda kitap okur, müzik dinlerim. Çeşitli kentlerden arkadaşlarla yazışmak istiyorum.
  Adres: Özdere Köyü Sağlıkevi İZMİR
- AYTEN YAĞIZ: Yaşıl 11. Boş zamanlarımda kitap okur, müzik dinlerim. Kart biriktiririm. Yazmak istiyorum.
  Adres: Selanik Cad. Okul Sok. Can Ap. No: 3 D. 16 Cevizli – İSTANBUL
- İLHAN UYGUÇ: Yaşım 14. Kitap okumayı, resim yapmayı, müzik dinlemeyi severim. Pul ve para biriktiririm. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum.
  Adres: Kozluk Mah. 1. Yol Çağatay Ap. 2/12 İZMİT
- ÖZLEM TOPALOĞLU: Yaşım 11. Pul biriktiririm. Boş zamanlarımda kitap okur, müzik dinler, gezerim. Yazışmak istiyorum.
  Adres: Gülbahar Hatun Mah. Kalcıoğlu Sok. No: 9 TRABZON
- HÜSEYİN BAL: Yaşım 14. Kitap okumayı ve gezmeyi çok severim. Dergi okuru arkadaşlarla yazışmak istiyorum.
  Adres: Başmusaip Sok. Tan Ap. No: 8 Cağaloğlu – İSTANBUL
- MELEK HOCAOĞLU: Yaşım 11. Kitap okumayı, müzik dinlemeyi, resim yapmayı severim. Yaşıtlarımla yazışacağım.
  Adres: Yukarı Mah. Zümrüt Sok. No: 2 Boğazlıyan – YOZGAT
- TURAN SAVANÇ: Yaşım 13. Ortaokul öğrencisiyim. Müzik dinlemeyi, kitap okumayı, futbol ve voleybol oynamayı çok severim. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum.
  Adres: Lalebahçe Mah. Okul Sok. No: 256 KONYA
- HASİBE ÖZKAN: Yaşım 14. Boş zamanlarımda kitap okur, müzik dinlerim. Ayrıca şiir yazarım. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum.
  Adres: Bahçelievler Mah. Koza Sok. No: 24 ANTALYA
- RECEP KULABER: Yaşım 14. Pul ve yabancı para biriktiririm. Yüzmeyi, futbol oynamayı ve kitap okumayı çok severim. Yazışmak istiyorum.
  Adres: Kanarya Mah. P.K. 14 Küçükçekmece – İSTANBUL
- UFUK DEMİRGİL: Yaşım 12. Pul, para biriktiririm. Spor yaparım. Okumayı severim. Dergi okurlarıyla yazışmak istiyorum.
  Adres: Sırameşeler Emek Sokak No: 6 / 3 BURSA
- MERAL ALMAZ: Yaşım 15. Pul, davetiye, kart biriktiririm. Spor yapmayı, gezmeyi severim yazışmak istiyorum.
  Adres: Yeniköy Mah. Turgutreis Cad. No: 120/2 BODRUM
- BÜLENT DİREN: Yaşım 14, pul, kartpostal biriktiririm, kitap okumayı, futbol oynamayı, resim yapmayı severim. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum.
  Adres: Savurkapı Mah. Sok 9 No: 11 MARDİN
- BİLGE OĞAN: Yaşım 12. Enstrüman çalmayı, kitap okumayı severim. Pul biriktiririm. Çocuk dergisi okurlarıyla yazışmak istiyorum.
  Adres: Bahçelievler I. Cad. No 105 / 12 ANKARA

OKURDAN OKURA

ALİ'NİN RÜYASI

Bir gece Ali rüya görürken Mehmed'inen oynuyormuş rüyasında. Sabah olunca Mehmed'e: Dün gece senin ile oynadık değil mi Mehmed.

Mehmed: "Yalancı ben oynamadım demiş.

Ali: "Sen de vardın ya rüyamda" demiş.

AYŞE SERTTAŞ

GEMİ

Bir gemi geliyordu limana dogru
Yavaş, yavaş limana vardı
Yük indirdi
Yolcu aldı
Bir saat bekledi
Yeniden yolculuğa çıktı
Gemi yolcuları
Çok memnundular

GÖKSU BABAYİĞİT

REJİM

Orhan'ın annesi çamaşır yıkıyordu. O sırada Orhan geldi. Annesine:

— Anneciğim insanların yaptığı rejim hayvanlara da uygulanılır mı? Annesinin çok işi vardı. Orhan'ın da kesin bir cevap almadıkça rahat durmayacağını bildiği için ve onu başından savmak istediği için:

— Uygulanır dedi. Orhan'a döndü ve "niye sordun?" Dedi. Orhan.

— Birkaç gündür Tekir'e bir şey vermiyordum da. Dedi.

ÖZGÜR ULUDÜZ

Resim: İMREN ULUSİNAN

OKURDAN OKURA

Bu sizin sayfanız... Şiirlerinizi, yazılarınızı, resimlerinizi ve kendi fotoğraflarınızı bekliyoruz.

ÇOCUKLAR

Ak olsun, kara olsun
Çocuklar mutlu olsun
Eğlensinler hep birden
Kutlasınlar yıllarını

Geleceğin temeli
Yurdumuzun temeli
Vatanımızın temeli
Ailemizin gözbebeği

Türk olsun
Yunan olsun
Bulgar olsun
Yine çocuktur onlar

Boşuna dememişler
Bugünün küçüğü
Yarının büyüğüdür diye

SEBLA KESİM

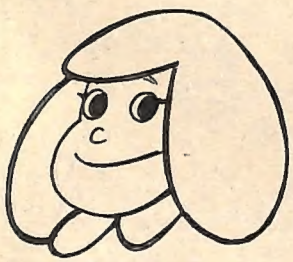

ÇOCUKLUK

Unutulmaz arkadaşlar
Çocukluk yıllarımız
Dönülmez arkadaşlar
Bu tatlı günlere
İstesek de dönemeyiz
Bu mesut günlere
İp atlayıp, top oynayıp
Zıplayıp, hoplayıp
Okul yolunda koştuğumuz
Sonsuz sevgilere
İstesek de dönemeyiz
Değerlidir günlerimiz
Kıymetini bilmeliyiz
Dertsiz tasasız
Kavgasız sorumsuzca
Yaşayıp gittiğimiz
Bu mesut günlere
İstesek de dönemeyiz.

HÜRRİYET YAVUZ

OKURDAN OKURA

ÇİÇEKLER

Karanfil, menekşe, sümbül
Hoş kokulu çiçekler
Bahçemizi süslerler
Çiçekler, çiçekler

Herkes sever çiçekleri
Ama bazıları sevmez
Hep koparır köklerinden
Çiçekler, çiçekler

Hep sevelim çiçekleri
Hiç koparmayalım kökünden
Çiçekler dalında güzel durur,
Çiçekler, çiçekler.

ESRA ÖZCAN

İLÇEMİZ

İlçemizde caddeler,
Mahalleler, sokaklar
Dükkanlar ve manavlar
Yiyecek, giyecek satarlar

Caddelerde arabalar
Otobüs, kamyon ve otomobil
Bazı tırlar ve kamyonlar
Şehirden şehire yük taşırlar.

ENGİN ÇAMURDAN

SONBAHAR

Sonbahar
Esti rüzgâr
Döküldü yapraklar,
Geldi artık sonbahar

Soğudu havalar
Gitti göçmen kuşlar
Başladı hazırlıklar
Geldi artık sonbahar

Geldi sonbahar
Uçtu uçurtmalar
Neşelendi çocuklar
Geldi artık sonbahar

BAKİ PEREK

TİYATRODA

İzleyici yok denecek kadar azdı. Gelenlerin çoğu da, biraz sonra çıkıp gittiler. Sahnede aktörlerden biri rol gereği, öbürünün kulağına gizli birkaç söz söylemek için eğildi. Öbürü:

— Aman birader, dedi. Söyleyeceğini açık söyle, nasıl olsa işitecek kimse yok!..

EMRAH ARLIHAN

OKURDAN OKURA

OTOMOBİL

Yamyamın çocuğu annesine sordu:

— Otomobil nedir, anneciğim?

Annesi yanıtladı:

— Midye gibi bir şeydir. İçi yenir.

MÜYESSER KARATAŞ

HATIRLIYORUM

Bir ev hatırlıyorum
Çocukluğumdan
O günden kalma
Anılardan
Bir ev
Büyük bahçeli
Bahçede her çeşit meyvesi
Sebzesi
Kapısından içeri giriyorum
Çocukları görüyorum
Salıncaklara binen
Biri de benim
O çocuklardan
Biliyorum
O günleri tekrar yaşamak
İstiyorum

NESRİN TOKATLI

Resim: TAYFUN KALAYLI

FIKRALAR

BOBİ

Öğretmen küçüklere bir ödev vermişti. Köpekler hakkında elli sözcüklük bir yazı yazacaklardı. Öğrencinin biri şöyle yazmıştı:

" Köpeğim Bobi kaybolmuştu. Kapıya çıkıp seslenmeye başladım. Bobi, Bobi, Bobi, Bobi ...

BİLMECE

Baba, dört yaşındaki oğluna bir bilmece sormak istedi:

— Oğlum, inek kuyruğunu neden sallar?

— Kuyruk ineği sallayamaz da ondan babacığım...

SONUNCU ÖĞRENCİ

Dayısı Mehmet'e sordu:

— Söyle bakalım Mehmet, sınıfın kaçıncısının?

— Kırkıncısıyım dayı.

— Ben seni otuz ikinci sanıyordum.

— Öyleydim ama sekiz kişi daha geldi sınıfa...

DİKKAT

Serpil artık yalnız başına okula gidecekti. Annesi, onu karşısına aldı:

— Aman kızım, geçit yerlerindeki memura çok dikkat et, dedi.

Serpil merakla sordu:

— Niçin anneciğim, memur yalnız başına karşıya geçemiyor mu?

-Kızıyorsunuz ama az önce kışı çok sevdiğinizi söylemiştiniz.

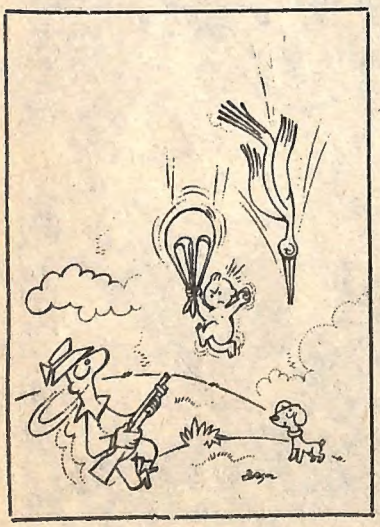

YAZISIZ

ÇOCUK AKLI

Küçük yaramaz annesinin karşısına dikilip:

— Anne bana çekiç verir misin? diye sordu.

— Ne yapacaksın çekici?

— Marangozluk yapacağım.

— Olmaz. Elini ezersin sonra.

— Ezmem anneciğim. Çiviyi kardeşime tutturacağım...

PASTALAR

Hayat bilgisi dersinde öğretmen Nihat'a sordu:

— Söyle bakalım çocuğum pastaların bayatlamaması için ne yaparsın?

— Yerim, öğretmenim.

KUŞKONMAZ

Çocuk kaldırıma oturmuştu. Bir kuşkonmaz saksısı koymuştu önüne. Gözleri havadaydı. Bir şeyler gözlüyordu dalgın dalgın. Amcası, onun bu durumunu görünce sordu:

— Neye bakıyorsun böyle Ali?

Çocuk, amcasının yüzüne bakarak:

— Kuşlara amcacığım, dedi.

— Ne yapacaksın kuşları?

Çocuk, önündeki saksıda bulunan kuşkonmazı göstererek:

— Bu çiçeğin gerçekten kuşkonmaz olup olmadığını anlayacağım amca, dedi.

GÜZEL NUMARA

— Ben kurt olayım, sen kuzu ol. Ben seni yiyeyim. Arkadaşı razı oldu:

— Peki neremden yemeye başlayacaksın? diye sordu.

— Elindeki çikolatadan...

İSMAİL SİVRİ

NASRETTİN HOCA «GENÇLİK YILLARI»

Büyük Türk mizah ustası Nasrettin Hoca'nın çocukluk yıllarını yayınlarımız arasında çıkan gazeteci – yazar İsmail Sivri'nin kitabında okumuştunuz. Bu kitabında yazar sizlere Nasrettin hocanın ilkokul sıralarına kadarki yaşam öyküsünü anlatıyordu.

Şimdi sizlere sunduğumuz bu kitapta Nasrettin Hoca'nın gençlik yıllarını öğreneceksiniz Hocanın gençlik yıllarının geçtiği çevreyi, okul yaşantısını ve arkadaşlarını tanımaya başlayacaksınız.

"Okul çantamda defter, kitap, kalem ve milyon var.

Bu yıl hem okula,
hem de milyonerliğe
başladım.

Annemle babam
karar vermişler,
on bin lira yatırıp
Pamukbank'ta bana
Milyonerlik Hesabı açmışlar.

Bu para yıldan yıla büyüyecek,
üniversiteyi bitirirken
milyona ulaşacak.
Ben de hayata milyoner atılacağım.

Özel Milyonerlik Cüzdanımı
okul arkadaşlarıma göstereceğim.
Onlar da annelerine,
babalarına söylesinler,
onlar da milyoner olsunlar." ”

Genç PAMUKBANK
"iyi bankadır"